

IZVJEŠTAJ
o radu i stanju u oblastima Ministarstva prosvjete, sa izvještajima organa uprave iz
nadležnosti Ministarstva za 2015. godinu

Podgorica, mart 2016. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA.....	5
2. OBLAST PROSVJETE.....	7
2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje.....	7
2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje.....	8
2.3. Inkluzivno obrazovanje.....	9
2.4. Obrazovanje djece RE populacije.....	10
2.5. LGBT u obrazovanju.....	11
2.6. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice – obrazovanje na albanskom jeziku.....	12
2.7. Srednje opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje.....	12
2.8. Obrazovanje odraslih.....	15
2.9. Državna nagrada "Oktoih".....	15
3.OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA.....	16
3.1. Direkcija za učenički i studentski standard.....	17
3.2. Odjeljenje za međunarodnu saradnju.....	18
4. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE.....	20
5. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSI NA OBJEKTE ŠKOLSKE INFRASTRUKTURE.....	22
6. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPITNIH USTANOVA I INVESTICIJA.....	24
IZVJEŠTAJ O RADU JAVNIH USTANOVA.....	25
Centar za stručno obrazovanje.....	25
Ispitni centar.....	29
Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.....	34

Na osnovu člana 62 Zakona o državnoj upravi („Službeni list RCG”, br. 38/03 i „Službeni list CG”, br. 22/08 i 42/11), u skladu sa Programom rada Vlade za 2016. godinu, Ministarstvo prosvjete podnosi

IZVJEŠTAJ

o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva prosvjete sa izvještajima organa uprave iz nadležnosti Ministarstva u 2015. godini.

UVOD

Ministarstvo prosvjete vrši poslove uprave u oblasti prosvjete i sporta, u skladu sa djelokrugom rada utvrđenim Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG”, br. 5/2012, 26/12, 61/12, 20/13 i 17/14 i 6/15). Pored poslova utvrđenih ovom Uredbom, Ministarstvo prosvjete obavlja i poslove koji su utvrđeni:

- Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10, 45/11, 36/13, 39/13 i 44/13);
- Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, 45/10 i 39/13);
- Zakonom o predškolskom vaspitanju i obrazovanju („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10 i 40/11);
- Zakonom o obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama („Službeni list RCG”, br. 80/04 i „Službeni list CG”, br. 45/10);
- Zakonom o gimnaziji („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10 i 39/13);
- Zakonom o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG”, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list CG”, br. 45/10 i 39/13);
- Zakonom o obrazovanju odraslih („Službeni list CG”, broj 20/11);
- Zakonom o visokom obrazovanju („Službeni list CG”, br. 44/14 i 52/14);
- Zakonom o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija („Službeni list CG”, br. 57/11);
- Zakonom o nacionalnom okviru kvalifikacija („Službeni list CG”, br. 80/10);
- Zakonom o sportu („Službeni list CG”, br. 36/11 i 36/13);
- kao i podzakonskim aktima, donijetim za sprovođenje ovih zakona.

Rad Ministarstva prosvjete u 2015. godini odnosio se:

- na realizaciju Programa rada Vlade za 2015. godinu i zaključaka Vlade;
- na zaokruživanje normativnog okvira za dalju reformu obrazovanja;
- utvrđivanje i vođenje politike razvoja obrazovno-vaspitnog sistema Crne Gore sa donošenjem odgovarajućih strategija i unapređenjem procesa pripreme ustanova obrazovanja i vaspitanja za primjenu reformskih rješenja u 2015. godini, prema ranije definisanoj dinamici Ministarstva prosvjete;
- sprovođenje upravnih postupaka u oblasti:
 - Priznavanja i vrednovanja inostranih obrazovnih isprava,

- Izdavanja licenci za rad ustanovama predškolskog, osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja i organizatorima obrazovanja odraslih i licenci za izvođenje novih obrazovnih programa,
- izdavanje propisanih saglasnosti;
- stručne i administrativne poslove za:
 - Nacionalni savjet za obrazovanje,
 - Savjet za kvalifikacije,
 - Savjet za visoko obrazovanje,
- finansiranje rada obrazovno-vaspitnih ustanova;
- druge poslove, u skladu sa propisima.

Izvještaj o radu Ministarstva prosvjete koncipiran je u više cjelina, odnosno oblasti rada iz djelokruga Ministarstva.

1. Normativno-pravni poslovi i harmonizacija propisa;
2. Oblast prosvjete;
3. Oblast visokog obrazovanja;
4. Oblast razvoja obrazovanja, nacionalnih manjina i etničkih grupa;
5. Oblast informaciono-komunikacionih tehnologija;
6. Oblast finansiranja rada obrazovno-vaspitnih ustanova i investicija.

Ovim Izvještajem za navedeni period prikazane su na sažet način najznačajnije aktivnosti i djelatnosti javnih ustanova u oblasti obrazovanja i vaspitanja:

- Centar za stručno obrazovanje;
- Ispitni centar;
- Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Uz Izvještaj dostavljamo i izvještaje drugih samostalnih organa uprave nad čijim je radom Ministarstvo prosvjete vršilo nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada:

- Zavod za školstvo;
- Uprava za mlade i sport.

1. **NORMATIVNO-PRAVNI POSLOVI I HARMONIZACIJA PROPISA**

U skupštinskoj proceduri su:

- Prijedlog zakona o mladima;
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama;
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija.

Donijeti su sljedeći podzakonski akti:

- Uredba o kriterijumima za utvrđivanje visine naknada i premija za ostvarene sportske rezultate;
- Odluka o izmjenama Odluke o osnivanju Nacionalnog savjeta za obrazovanje;
- Odluka o broju studenata za upis u prvu godinu osnovnih studija Fakulteta za crnogorski jezik i književnost za studijsku 2015/2016. godinu koji se finansiraju iz Budžeta Crne Gore;
- Odluka o broju studenata za upis na osnovne i specijalističke studije Univerziteta Crne Gore za studijsku 2015/2016. godinu koji se finansiraju iz Budžeta Crne Gore;
- Odluka o raspodjeli sredstava sportskim subjektima;
- Pravilnik o bližim uslovima za osnivanje, obavljanje djelatnosti, postupku licenciranja i načinu vođenja Registra ustanova visokog obrazovanja;
- Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o polaganju stručnog ispita nastavnika;
- Pravilnik o bližem sadržaju i načinu vođenja Registra auto škola, odnosno srednjih stručnih škola koje vrše osposobljavanje kandidata za vozača;
- Pravilnik o bližem sadržaju, načinu vođenja i rokovima čuvanja evidencije koju je dužna da vodi auto škola;
- Pravilnik o obrascu i sadržaju zapisnika o polaganju vozačkog ispita;
- Pravilnik o bližim uslovima koje mora da ispunjava auto škola u pogledu prostora, nastavnih sredstava i učila, vozila i nastavnog kadra;
- Pravilnik o bližim uslovima i načinu sticanja statusa vrhunski sportista;
- Pravilnik o načinu vođenja Registra sportskih organizacija, postupku registracije i brisanju iz Regista;
- Pravilnik o kriterijumima i načinu prijema učenika u domove i ostvarivanju prava na participaciju prevoza;
- Pravilnik o kriterijumima, načinu, uslovima i visini naknade za ostvarivanje prava na smještaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju i participaciju prevoza;
- Pravilnik o kriterijumima, načinu, uslovima i visini naknade za ostvarivanje prava na smještaj i ishranu u domu, studentski kredit, stipendiju i participaciju prevoza;
- Pravilnik o bližim kriterijumima i uslovima za dodjelu stipendija talentovanim učenicima osnovnih i srednjih škola;
- Školski kalendar za 2015/2016. godinu.

Sprovođenje propisa

Ministarstvo prosvjete u prvostepenom i drugostepenom upravnom postupku izdavalo je saglasnosti na opšta akta ustanova i saglasnosti na zakup nepokretnosti koje koriste obrazovno-vaspitne ustanove.

U toku izvještajnog perioda u drugostepenom upravnom postupku primljene su ukupno 72 žalbe. U propisanom roku riješena je 71 žalba, od čega je u tri predmeta postupak obustavljen, usvojene su 52 žalbe, a odbijeno je 16 žalbi. Na kraju godine ostala je jedna neriješena žalba.

U 2015. godini u postupku rješavanja prvostepenih upravnih predmeta po podnesenim zahtjevima za priznavanje inostranih obrazovnih isprava u dijelu osnovnog i srednjeg obrazovanja, ukupno je primljeno 2118 zahtjev i 36 neriješenih zahtjeva iz 2014. godine, čime je ukupno u rješavanju bilo 2.154 predmeta.

Od ukupnog broja, 2013 predmeta je riješeno, od čega 1.723 u roku, a 290 po isteku roka, dok je 141 predmet ostao neriješen, a riječ je o predmetima koji čekaju provjeru vjerodostojnosti iz država u kojima se provjera vrši diplomatskim putem.

U 2015. godini Ministarstvo prosvjete je podnijelo 10 krivičnih prijava protiv podnosilaca zahtjeva za priznavanje falsifikovane diplome i donijet je 51 zaključak o prekidu postupka za iste, dok nadležni organ ne riješi pitanje postojanja krivičnog djela.

U predmetima koji se vode kod sudova, a u kojima se Ministarstvo pojavljuje kao stranka, po zahtjevu Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa, blagovremeno su dostavljana izjašnjenja, a pripremani su i odgovori na tužbe u postupcima kod Upravnog suda Crne Gore gdje se Ministarstvo pojavljuje kao stranka ili zainteresovano lice.

Saglasnosti, odluke, rješenja

Date su 62 saglasnosti na pravilnike o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predškolskih ustanova, mješovitih škola, gimnazija, stručnih škola, obrazovnih centara, resursnih centara i domova učenika i studenata, kao i 3 saglasnosti na pravilnike o izmjenama i dopunama pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta ustanova.

Dato je 70 saglasnosti na pravilnike o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta za osnovne škole, zatim 4 saglasnosti na statute ustanova, 12 saglasnosti na statute osnovne škole i 72 saglasnosti za izdavanje pod zakup, odnosno za otuđenje državne imovine koju koriste obrazovno-vaspitne ustanove. Pored toga, dato je 535 mišljenja po zahtjevima organa i stranaka u vezi sa primjenom propisa iz oblasti obrazovanja i značajan broj drugih akata i obraćanja institucijama, potvrda i izvještaja.

2. OBLAST PROSVJETE

2.1. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje

Javno predškolsko vaspitanje i obrazovanje organizovano je u svim gradovima u Crnoj Gori i odvija se u samostalnim javnim ustanovama ili u okviru obrazovnih centara odnosno osnovnih škola. U javnim predškolskim ustanovama u školskoj 2015/2016. godini upisano je 17.169 djece uzrasta 0 do 6 godina, raspoređenih u 106 vaspitnih jedinica.

U izvještajnom periodu licencirano je pet privatnih predškolskih ustanova: „Kreativna čarolija“ Tivat, „Arushi Pu“ Ulcinj, „Kockica 2“ Podgorica, „Dvor“ Podgorica i „Zvezdice“ Podgorica. Dvije privatne predškolske ustanove „Osmijeh“ Kotor i „Pinokio“ Podgorica dopunile su licencu za rad u 2015. godini.

Uspostavljena je saradnja sa Poreskom upravom, koja provjerava rad neregistrovanih i nelicenciranih izvođača predškolskog vaspitanja i obrazovanja.

U skladu sa Programom rada Vlade za 2015. godinu donijeta je Strategija ranog i predškolskog vaspitanja i obrazovanja (2016-2020), koja teži da se za svu djecu od rođenja do polaska u školu obezbijedi zadovoljenje razvojnih potreba putem programskih i infrastrukturno adekvatnih usluga za koje će biti zaduženi kompetentni profesionalci i zaposleni, uz aktivno angažovanje zajednica i roditelja.

Urađena je Analiza stanja u predškolskim ustanovama u pogledu infrastrukturnih kapaciteta, obuhvata djece i nastavnog kadra sa prijedlogom preporuka za proširivanje obuhvata djece predškolskim obrazovanjem, u skladu sa Studijom o ulaganju u rano obrazovanje djece u Crnoj Gori koju je sprovela Kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori.

Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori sprovelo je Kampanju „Svi u vrtić“ u opštinama: Andrijevića, Berane, Plav, Bijelo Polje i Rožaje sa ciljem podizanja svijesti roditelja i šire zajednice na sjeveru Crne Gore o značaju predškolskog vaspitanja i obrazovanja i povećanja obuhvata djece ranim i predškolskim učenjem.

Problemi u predškolskom vaspitanju i obrazovanju

- Nedovoljni prostorni kapaciteti posebno u Glavnom gradu – Podgorici, opštinama Bar, Pljevlja, Ulcinj, Herceg Novi i Kotor;
- Nedovoljna uključenost djece iz najosjetljivijih grupa u predškolsko vaspitanje i obrazovanje.

Mogući način prevazilaženja problema

- Kontinuirano se sprovode aktivnosti u cilju izgradnje objekata u Podgorici u naseljima Stari Aerodrom, Blok VI, Zagorič, kao i u Gradskoj opštini Tuzi i opštinama Bar, Pljevlja i Ulcinj;
- Unapređenje infrastrukture kroz adaptaciju i osposobljavanje prostora u područnim ustanovama osnovnih škola i/ili drugih javnih objekata;
- Pilotiranje trosatnog programa i širenje interaktivnih službi;
- Kampanja “Svi u vrtić” u novim opštinama sa niskom stopom obuhvata;
- Razvoj i primjena tranzicionog plana za polazak u osnovnu školu.

2.2. Osnovno obrazovanje i vaspitanje

U školskoj 2015/2016. godini nastavu u osnovnim školama pohađa 68.108 učenika. U Crnoj Gori ima 163 matičnih i 255 područnih ustanova. Učenici su raspoređeni u 3.433 odjeljenja. Osnovno obrazovanje traje devet godina i organizovano je u tri ciklusa.

Uspostavljene su mjere i aktivnosti na jačanju preduzetničke kompetencije kod učenika.

Nastavljen je projekat „Škola bez nasilja - sigurno školsko okruženje“ u saradnji sa Kancelarijom UNICEF-a u Crnoj Gori. Urađeno je Uputstvo „Podjela odgovornosti i postupanje u cilju prevencije i u slučajevima pojave nasilja - uputstvo školama“.

Završen je projekat „Unapređenje kvaliteta obrazovanja“. U saradnji sa United Nations Office of Drugs and Crime – UNODC realizovan je projekat „Programi porodičnih vještina“ da bi se nastavio kroz „Program osnaživanja porodica“ u 10 škola.

U saradnji sa UNICEF-om održane su konferencije „Unapređenje kvaliteta obrazovanja“ sa temom Unapređenje sistema za osiguranje kvaliteta i „Kvalitetno obrazovanje – kvalitet, inkluzija i inovacije – temelji budućnosti“.

Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije i D.O.O. „Telenor“ nastavilo je realizaciju projekta „Osvoji internet, surfuj pametno“. Projekat ima za cilj razvijanje vještina kod djece kako bi sigurno koristili internet i ohrabrivanje roditelja za uključivanje u aktivnosti djece u radu na računaru. Ovaj projekat je važan za ostvarivanje globalnog cilja informacione bezbjednosti i stvaranja sigurnijeg internet okruženja.

U okviru saradnje sa nevladinim i drugim organizacijama, dostavljena je saglasnost na 17 projekata iz oblasti zaštite životne sredine, održivog razvoja, održivog korišćenja voda, energetske efikasnosti, unapređenja zdravlja djece, izgradnje mira, poštovanje različitosti, multikulturalnosti, unapređenja saobraćajne kulture, prava djece sa posebnim obrazovnim potrebama.

Problemi u osnovnom obrazovanju i vaspitanju

- Veliki broj škola sa malim brojem učenika, posebno na seoskom području;
- Obezbeđenje stručnog kadra za rad u školama na seoskom području;
- sistematsko sprovođenje samoevaluacije škole i obučenos nastavnog kadra za taj proces;
- Nedostatak osnovnih škola u Podgorici, posebno u naseljima: Delta City kvart, Stari Aerodrom / Tuški put, Zlatica, Tološi;
- Preventivne kompetencije djece.

Mogući načini prevazilaženja problema

- Racionalizovati školsku mrežu;
- Izgradnja objekata;
- Poboľjšati kvalitet nastave: postignuća učenika odnosno primjenjivost znanja, fokus na PISA testiranje, kompetencije nastavnika;
- Promovisati razvoj preduzetništva, karijerne orijentacije u osnovnom obrazovanju, tranzicije između nivoa obrazovanja.

2.3. Inkluzivno obrazovanje

U 2015. godini broj djece s rješenjem o usmjeravanju je 1.711, dok je u MEIS-u (Montegrian Education Information System) evidentirano 2.879 djece s posebnim obrazovnim potrebama u sistemu obrazovanja, a u resursnim centrima nalazi se još 171 dijete.

Osavremenjen je IROP (Individualni razvojni obrazovni plan) kao kompilacija djetetovih osobina, potreba, ciljeva za predmetni program koji i ističe važnost preciznog navođenja konkretnih aktivnosti/metoda/oblika rada kojima se postiže postavljeni razvojni i obrazovni cilj. Usvojen je na Nacionalnom savjetu za obrazovanje i postao je obavezujući za upotrebu u školama. Pored IROP-a razvijen je i "individualni tranzicioni plan", kao i Uputstvo za pripremu i realizaciju, koji su usvojeni su na Nacionalnom savjetu i upućeni kao obavezujući školama.

Završen je projekat "Regionalna podrška Inkluzivnom obrazovanju" (SE IPA 2012) u 7 škola¹ koje su realizovale projekte u iznosu 15.000 eura (nabavka didaktičkih sredstava, opremanje, promovisanje inkluzivne kulture).

Formirane su mreže za podršku inkluzivnom obrazovanju u opštem srednjem obrazovanju. Tako će nosioci podrške za centralni region biti JU Gimnazija „Slobodan Škerović“ Podgorica, za sjeverni region JU Gimnazija „Tanasije Pejatović“ Pljevlja i za južnu/priobalnu regiju JU SMS „Ivan Goran Kovačić“ Herceg Novi, a za mješovite srednje škole JU SMS „Bećo Bašić“ Plav.

Redovno se sprovode aktivnosti „djelimične inkluzije” – djeca sa smetnjama u razvoju iz posebnih odjeljenja uključuju se u redovne nastavne aktivnosti sa vršnjacima. Defektolozi sprovode rad s djecom usmjerenom u redovnu nastavu.

Projekat "Indeksom do inkluzivne kulture" koji je podržala organizacija Save the Children sprovodi se u resursnim centrima i 7 škola s posebnim odjeljenjima. U ovim ustanovama su u toku 2015. godine sprovedene replikacione obuke za Indeks inkluzivnosti za 225 učesnika; koncipirani su razvojni planovi, urađeni projekti, podržani u iznosu po 1.500 eura.

Urađen je Informator "Pristupačnost obrazovno-vaspitnih ustanova i obrazovno-vaspitnog procesa" sa ciljem da se u školama podigne svijest o značaju, važnosti i neophodnosti arhitektonske, fizičke i tehničke pristupačnosti za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

Obrazovno-vaspitne ustanove su u toku 2015. godine samostalno obezbjeđivale asistenciju u nastavi. Distribuirano je uputstvo o zaduženjima u školi prema djeci s posebnim obrazovnim potrebama i asistentima u nastavi.

U školskoj 2015/2016. godini upisano je 95 studenata s invaliditetom. Kontinuirano se obezbjeđuju krediti i stipendije studentima s invaliditetom. U 2015. godini 26 studenta koristi pravo na smještaj i ishranu u studentskom domu, njih 16 prima studentstki kredit, dok državnu stipendiju ima jedan student, a dvoje opštinsku stipendiju.

Uređen je Priručnik "Rad s djecom s autizmom" i Priručnik "Ovladavanje matematičkim pojmovima u I ciklusu", koji je namijenjen djeci s posebnim obrazovnim potrebama.

Putem donacije Societe General grupe obezbijedena je specijalizovana oprema, pomagala, didaktička sredstva za djecu sa smetnjama vida i naljepnice na Brajevom pismu

¹ JU OŠ „Vuk Karadžić“, Podgorica, JU OŠ „Mustafa Pećanin“, Rožaje, JU OŠ „Mileva Lajović Lalatović“, Nikšić, JU Srednja stručna škola „Sergije Stanić“, Podgorica, JU Srednja mješovita škola „Ivan Goran Kovačić“, Herceg Novi, JU Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“, Plav, JU Gimnazija „Tanasije Pejatović“, Pljevlja.

na vratima za sve prostorije u osnovnim školama: OŠ „Milorad Musa Burzan“ i OŠ „Dr Dragiša Ivanović“ Podgorica, OŠ „Olga Golović“ i OŠ „Mileva Lajović-Lalatović“ Nikšić. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica i JU Resursni centar “Podgorica” prenose udžbenike za osnovnu školu (za II i III ciklus) na audio-format, a u svrhu primjene sprovedene obuke za korišćenje udžbenika u Dejzi formatu za osnovne škole.

Preporuke

- Unapređivati evidenciju i usmjeravanje;
- Primijeniti IROP;
- Obezbijediti pristup obrazovanju i podršku za proces nastave i učenja na svim nivoima - profesionalno usavršavanje kadra;
- Pripremiti i distribuirati inkluzivni instruktivno-edukativni nastavni materijal;
- Formirati mrežu inkluzivnih aktiva, kao i ekspoziture resursnih centara;
- Poboljšati indikatore za podršku, praćenje i evaluaciju.

2.4. Obrazovanje djece RE populacije

Realizovana je aktivnost pripremnih vrtića za djecu romske i egipćanske populacije u junu 2015. godine. Program se realizuje već četvrtu godinu zaredom i obuhvatio je 8 javnih predškolskih ustanova: JPU „Dina Vrbica“ Podgorica, JPU „Dragan Kovačević“ Nikšić, JPU „Radmila Nedić“ Berane, JPU „Bambi“ Tivat, JPU „Naša radost“ Herceg Novi, JPU „Solidarnost“ Ulcinj, JPU „Vukosava Ivanović-Mašanović“ Bar i JPU „Dušo Basekić“ Bijelo Polje. Ovim programom je obuhvaćeno 108 djece.

Desegregisano obrazovanje RE djece iz kampova Konik 1 i 2 se odvija u 6 podgoričkih osnovnih škola: OŠ “Božidar Vuković Podgoričanin”, OŠ “Marko Miljanov”, OŠ “21. maj”, OŠ “Savo Pejanović”, OŠ “Vladimir Nazor” i OŠ “Vuk Karadžić”. Nastava u područnom odjeljenju odvija se jedino u okviru III razreda, a sva ostala djeca su integrisana u gradske škole. Oko 300 učenika se svakodnevno prevozi do škola.

Redovno se prate djeca u riziku od napuštanja školovanja, predlažu se mjere za prevazilaženje problema, porodice se obilaze i ostvaruje se neposredan kontakt sa njima (učiteljice, stručni saradnici gradskih škola). Vodi se formular o djeci u riziku od napuštanja školovanja i samim tim i evidencija od strane odjeljenskih starijina, a sumiraju ih školski koordinatori za obrazovanje RE učenika (pedagozi/psiholozi).

Obezbijedeno je 839 besplatnih kompleta udžbenika za I, II i III razred u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, a za ostale učenike je Ministarstvo prosvjete samostalno obezbijedilo udžbenike.

Uz podršku REF-a sprovodi se projekat „Stipendiranje i mentorska podrška za RE studente i učenike srednjih škola u Crnoj Gori”. Mentorski timovi prate uspjeh učenika, sprovode tutorske časove i redovno komuniciraju s roditeljima.

U okviru programa „Škola bez nasilja“ u 2015. godini urađeno je Uputstvo „Podjela odgovornosti i postupanje u cilju prevencije i u slučajevima pojave nasilja - uputstvo školama”. Ovo Uputstvo nudi teorijske osnove za prepoznavanje svih oblika nasilja, zlostavljanja i zanemarivanje djece i preporučuje korake predviđene Programom, mjere koje treba preduzeti kad se uoči nasilje, pristup za izradu individualnog plana podrške.

Preporuke

- Nastaviti realizaciju Programa u svim školama;
- Obezbijediti multisektorsku primjenu mehanizama prevencije i procesuiranja nasilja - Obuka stručnih saradnika za primjenu Uputstva;
- Ojačati vještine djece za prevenciju i zaštitu od onlajn nasilja kroz redovne školske predmete u osnovnim i srednjim školama;
- Promovisati razvojno adekvatne mehanizme samozaštite od nasilja na društvenim mrežama.

2.5. LGBT u obrazovanju

Pripremljen je i distribuiran školama dopunski/dodatni materijal za predmetne programe: Biologija, I, II i III razred gimnazije, odnosno Biologija, I ili II razred srednje stručne škole, Psihologija, II razred gimnazije, odnosno Psihologija, III ili IV razred stručne škole, Sociologija, IV razred gimnazije, Sociologija, III ili IV razred stručne škole. Materijal koji je urađen i distribuiran srednjim školama ima za cilj da na jasan, činjeničan i tačan način nastavnom kadru omogući obradu tema koje se posredno i neposredno odnose na LGBT tematiku.

Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa NVO "Juventas" i Queer Montenegro sprovelo program "Unapređenje kapaciteta školskih psihologa i pedagoga kao podrška diskriminiranim LGBT mladim osobama" koji je bio namijenjen psiholozima i pedagozima srednjih škola.

Preporuke

- Sprovesti trening trenera za stručne službe srednjih škola;
- Sprovesti informativna savjetovanja za stručne službe osnovnih škola za primjenu LGBT principa;
- Promovisati nediskriminaciju.

2.6. Manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice – obrazovanje na albanskom jeziku

Nacionalni savjet za obrazovanje usvojio je Bukvar na albanskom jeziku, koji će se koristiti kao nastavno didaktičko sredstvo u nastavi za II razred osnovne škole. Pružena je podrška za potrebe škola u kojima se nastava izvodi na jezicima manjinskih naroda i školama gdje uče pripadnici drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

U aprilu 2015. godine formirana je Radna grupa za analizu programa i knjiga na albanskom jeziku, koja će predložiti izmjene i dopune programa za sve nastavne predmete u smislu očuvanja nacionalnog identiteta, istorije i kulture Albanaca u Crnoj Gori, što će se odnositi i na nova udžbenička izdanja.

2.7. Srednje opšte obrazovanje (gimnazije) i stručno obrazovanje

U Crnoj Gori postoji 12 gimnazija (od kojih je jedan privatna) koje pohađa 9.276 učenika. U mreži obrazovnih ustanova srednjeg obrazovanja 37 ustanova realizuje obrazovanje po programima stručnog obrazovanja, u svim opštinama u Crnoj Gori.

Stručno obrazovanje realizuje se kroz 63 obrazovna programa u četvorogodišnjem trajanju, 32 obrazovna programa u trogodišnjem trajanju i dva programa višeg stručnog obrazovanja.

U školskoj 2015/2016. godini u stručnim školama bilo je ukupno 18.828 učenika, od toga 17.174 učenika obrazovalo se po programima u trajanju od četiri godine, dok se 1.654 učenika obrazovalo po programima u trajanju od tri godine.

Školske 2015/2016. godine prvi razred pohađalo je 7.392 učenika, od toga program gimnazije pohađalo je 2.348 učenika, programe stručnih škola u četvorogodišnjem trajanju pohađalo je 4.432 učenika i programe u trogodišnjem trajanju pohađalo je 612 učenika.

Broj učenika koji su polagali eksterni maturalni ispit u junskom roku školske 2014/2015. godine na službenom jeziku je 2.456 učenika, a na albanskom jeziku ispit je polagalo 284 učenika.

Broj učenika koji su polagali eksterni stručni ispit u junskom roku školske 2014/2015. godine na službenom jeziku je 4.648, a na albanskom jeziku 77 učenika.

Objavljen je Konkurs za upis učenika u prvi razred srednje škole za školsku 2015/2016. godinu, kao i Naknadni konkurs za upis učenika u prvi razred srednje škole za školsku 2015/2016. godinu, Konkurs za upis učenika u prvu godinu višeg stručnog obrazovanja za školsku 2015/2016. godinu kao i Konkurs za upis vanrednih učenika u srednje škole za školsku 2015/2016. godinu. Broj upisnih mjesta za upis u prvi razred srednje škole određen je na osnovu prijedloga škola, mišljenja i preporuka Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i iskazanim potrebama tržišta rada i strateškim pravcima razvoja opštine i regije.

Donijeta je Strategija opšteg srednjeg obrazovanja (2015-2020) sa Akcionim planom za 2016. i 2017. godinu. Cilj Strategije je unapređenje kvaliteta i efikasnosti opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori. Strategijom je predviđeno da se pored programa opšte gimnazije stvore uslovi da se jasnije profilisu odjeljenja specijalističke gimnazije u kojima će se izučavati u većem obimu pojedine grupe nastavnih predmeta u kojima prevladavaju prirodne nauke, matematika, jezici, društvene nauke, uz očuvanje standarda

obaveznih predmeta na svim usmjerenjima odnosno programima specijalističkih gimnazija.

U toku 2015. godine sprovedene su aktivnosti na pripremi za pilotiranje programa filološke gimnazije, matematičke gimnazije, odjeljenja sportske gimnazije i dvojezične gimnazije (u kojima bi se nastava određenih nastavnih predmeta u I razredu izvodila na engleskom jeziku).

Usvojen je Akcioni plan sprovođenja Strategije razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori za 2016. i 2017. godinu. Akcionim planom predviđene su mjere i aktivnosti koje je potrebno realizovati da bi se uspostavilo kvalitetno i efikasno stručno obrazovanje, relevantno za tržište rada.

Sprovedeno je istraživanje na temu „Samoevaluacija u gimnazijama i stručnim školama”, koje je imalo za cilj da utvrdi kvalitet i obim ovog procesa kako bi uvidjeli na koji način možemo unaprijediti ovaj veoma važan segment u životu i radu svake škole.

Uz ekspertsku i tehničku podršku ETF- a, u šest stručnih i mješovitih škola sprovedeno je istraživanje Kvalitet nastave i učenja u stručnim školama u Crnoj Gori. Izvještaj, pripremljen na osnovu istraživanja, osnov je za dalje unapređenje procesa nastave i profesionalnog razvoja nastavnika.

Nastavljene su aktivnosti na modularizaciji obrazovnih programa i uvođenjem sistema kreditnog vrednovanja u stručnom obrazovanju. U pripremi su modularizovani i kreditno vrednovani programi čija će primjena početi školske 2016/2017. godine.

Evropska trening fondacija (European Training Foundation - ETF) odobrila je Demonstracioni projekat “Kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i mentora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori”, čiji je cilj da podrži kontinuirani profesionalni razvoj nastavnika i mentora u stručnom obrazovanju u Crnoj Gori.

Na sastanku ministara zemalja EU odgovornih za stručno obrazovanje, evropskih socijalnih partnera i Evropske komisije održanom u Rigi 22. juna 2015. godine Crna Gora je potpisala Inicijativu o pristupanju Evropskoj alijansi za učenje uz rad i time se priključila razvijenim zemljama Evropske unije radi koordiniranog sprovođenja aktivnosti na izgradnji kvalitetnog i efikasnog stručnog obrazovanja.

Ministarstvo je pripremlilo Upitnik za praćenje učenika nakon završetka obrazovanja i dostavilo ga školama. Upitnik su škole elektronskim putem dostavile i učenicima koji su završili neki od programa stručnog obrazovanja. Sprovedeno istraživanje pomoći će definisanju pri određivanju upisnih mjesta za narednu školsku godinu.

Komisija za dodjelu zvanja nastavnicima na nivou Ministarstva prosvjete u 2015. godini donijela je odluku da se šest nastavnika unaprijedi u zvanje mentora, po pet nastavnika su dobili zvanje nastavnik – savjetnik i nastavnik - viši savjetnik i jedan nastavnik je dobio zvanja nastavnik - istraživač.

Nastavljen je rad Savjeta za kvalifikacije i sektorskih komisija koji se odnosi na razvijanje kvalifikacija i njihovo svrstavanje u Nacionalni okvir kvalifikacija

Sektorska komisija za inženjerstvo i proizvodne tehnologije tokom 2015. usvojila je 2 inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija, jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja i jedan standard zanimanja. Sektorska komisija za poljoprivredu, prehranu i veterinu je usvojila 10 inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja. Sektorska komisija za zdravstvo i socijalnu zaštitu usvojila je 4 inicijative za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja i jednu inicijativu za razvijanje stručne kvalifikacije. Sektorska komisija za usluge je pripremila osnovni opis za 8 stručnih kvalifikacija i

inicijativu za jednu kvalifikaciju nivoa obrazovanja. Sektorska komisija za rudarstvo, metalurgiju i hemijsku industriju usvojila je četiri inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija, tri standarda zanimanja i dva standarda kvalifikacija. Sektorska komisija za građevinarstvo i uređenje prostora usvojila je jednu inicijativu za razvijanje kvalifikacije nivoa obrazovanja. Sektorska komisija za ekonomiju i pravo usvojila je četiri inicijative za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja, osam standarda zanimanja i četiri standarda kvalifikacija. Sektorska komisija za turizam, trgovinu i ugostiteljstvo usvojila je sedam inicijativa za razvijanje stručnih kvalifikacija i jedan standard kvalifikacija. Sektorska komisija za saobraćaj i komunikacije je usvojila četiri inicijative za razvijanje stručnih kvalifikacija, pet standarda zanimanja i pet standarda kvalifikacija.

Tokom 2015. godine održano je devet sjednica Savjeta za kvalifikacije. Na sjednicama je usvojeno: 19 inicijativa za razvijanje kvalifikacija nivoa obrazovanja (17 inicijativa za razvijanje kvalifikacija iz oblasti visokog obrazovanja i 2 inicijative za razvijanje kvalifikacija iz oblasti stručnog obrazovanja), 25 inicijativa za razvijanje stručnih kvalifikacija, 15 standarda zanimanja i 11 standarda kvalifikacija.

Nakon isteka mandata članovima Savjeta za kvalifikacije u prvom sazivu, Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. avgusta 2015. godine, donijela je Odluku o izmjenama Odluke o osnivanju Savjeta za kvalifikacije („Službeni list CG“, broj 53/2015). Savjet za kvalifikacije u drugom sazivu ima 17 članova.

Ministarstvo prosvjete kao Nacionalna koordinaciona tačka za Evropski okvir kvalifikacija (EQF NCP), u 2015. godini sprovelo je projekat „Podrška EQF NCP u Crnoj Gori za 2015. godinu“, u okviru Erasmus+ programa Evropske unije. Ciljevi projekta bili su implementacija i promovisanje Evropskog okvira kvalifikacija (EQF) i Nacionalnog okvira kvalifikacija, informisanje zainteresovanih strana i javnosti o rezultatima procesa referenciranja nacionalnih kvalifikacija sa EQF nivoima i o razvoju Nacionalnog okvira kvalifikacija i izgradnja kapaciteta tijela koja su uključena u razvoj Nacionalnog okvira kvalifikacija.

Ministarstvo je u okviru navedenog projekta organizovalo dva jednodnevna seminara „Okvir kvalifikacija i ishodi učenja kao podrška sistemu obezbjeđenja kvaliteta“ za članove sektorskih komisija i Savjeta za kvalifikacije.

Organizovane su dvije radionice na temu „Ishodi učenja - od teorije do prakse“ za nastavnike stručnih škola, na kojima su imali priliku da se upoznaju sa definisanjem ishoda učenja, njihovom primjenom u nastavnom procesu, kao i kriterijumima i instrumentima za provjeru postignutih ishoda učenja.

U saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore, Ministarstvo je organizovalo informativni seminar „Uloga socijalnih partnera u razvoju nacionalnog okvira kvalifikacija“. Cilj seminara bio je da se ukaže na značaj uloge socijalnih partnera u razvoju nacionalnog okvira kvalifikacija i važnosti socijalnog partnerstva u razvoju kvalifikacija, kao i predstavljanje Izvještaja o referenciranju Nacionalnog okvira kvalifikacija sa Evropskim okvirom kvalifikacija.

Pripremljen je flajer o Nacionalnom okviru kvalifikacija na crnogorskom i engleskom jeziku.

U Podgorici je u organizaciji Evropske fondacije za obuku (ETF) i Ministarstva prosvjete održana Međunarodna konferencija o Evropskom okviru kvalifikacija i razmjeni znanja i iskustava zemalja u procesu referenciranja nacionalnih okvira. Cilj Konferencije bio je da se pruži podrška zemljama kandidatima u njihovoj pripremi za uspješno učešće u

procesu referenciranja, da se razmijene iskustva i primjeri dobre prakse i da se unaprijedi dalja saradnja i dijalog o svim pitanjima u vezi sa Evropskim okvirom kvalifikacija.

2.8. Obrazovanje odraslih

Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori je dio obrazovnog sistema i normativno je regulisano Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju („Službeni list RCG“, br. 64/02, 31/05 i 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10, 45/11, 36/13 i 39/13) i posebnim Zakonom o obrazovanju odraslih („Službeni list RCG“, br. 20/11). U oblasti obrazovanja odraslih Ministarstvo je u izvještajnom periodu obavljalo planirane poslove izrade i usvajanja legislative, implementacije usvojenih dokumenata, praćenja i podrške razvoju obrazovanja odraslih u Crnoj Gori.

Ministarstvo je u toku 2015. godine sprovodilo aktivnosti licenciranja ustanova za obrazovanje odraslih, kao i dopunu licenci za implementaciju programa.

2.9. Državna nagrada “Oktoih”

Nagrada “Oktoih“, najveće crnogorsko priznanje u oblasti obrazovanja i vaspitanja, za izuzetne rezultate u prosvjetnoj djelatnosti za 2015. godinu iz oblasti osnovnog obrazovanja, dodijeljena je JU Osnovna škola „Oktoih“ u Podgorici, JPU “Đina Vrbica” i Mirsadi Šabotić nastavnici Crnogorskog jezika i književnosti u JU Gimnazija “30. septembar”, Rožaje.

3. OBLAST VISOKOG OBRAZOVANJA

Obrazovan je Savjet za visoko obrazovanje kao tijelo odgovorno za obezbjeđenje kvaliteta u visokom obrazovanju. Savjet ima 13 članova koji se imenuju na period od četiri godine, dok se predstavnici iz reda studenata imenuju se na period od dvije godine.

U toku 2015. godine u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Zavodom za zapošljavanje Crne Gore pripremljena je Informacija o odnosu ponude i tražnje za visokoškolicima na tržištu rada u periodu 2012-2015. godine, koju je Vlada Crne Gore usvojila u septembru 2015. godine.

U skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem po četvrti put sproveden je Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem 2015-2016. Program omogućava licima sa stečenim visokim obrazovanjem, bez radnog iskustva, da tokom devet mjeseci stručnog osposobljavanja steknu znanja, vještine i kompetencije koje će im pomoći u samostalnom obavljanju posla. Poslodavci su za program 2015. godine oglasili potrebu za oko 9.014 slobodnih mjesta dok je ukupan broj prijavljenih korisnika za učešće u Programu 3.713.

Na osnovu Zakona o visokom obrazovanju, a u vezi sa zahtjevom Univerziteta Crne Gore Ministarstvo prosvjete je u 2015. godini sprovedo postupak relicenciranja Univerziteta Crne Gore. Kroz postupak relicenciranja, a u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za osnivanje, obavljanje djelatnosti, postupku licenciranja i načinu vođenja registra ustanova visokog obrazovanja („Službeni list CG“, broj 22/15), Komisija Ministarstva je na osnovu provjere adekvatnosti prostora i opreme, broja i kvalifikacija akademskog osoblja, prostorija za vannastavne aktivnosti studenata, utvrdila maksimalni broj studenata za upis u prvu godinu studija.

Vlada Crne Gore je utvrdila broj studenata za upis u prvu godinu osnovnih studija i postdiplomskih specijalističkih studija na Univerzitetu Crne Gore, kao i broj studenata za upis u prvu godinu osnovnih studija na Fakultetu za crnogorski jezik i književnost za 2015/2016. studijsku godinu koji će se finansirati iz Budžeta.

Crna Gora je u 2015. godini aktivno učestvovala u Eurydice mreži i time dala svoj doprinos promovisanju crnogorskog obrazovnog sistema, ostvarujući tijesnu komunikaciju sa članicama Eurydice mreže, razmjenjujući iskustva, što sveukupno vodi unapređenju obrazovnog sistema i usaglašavanju sa dobrom evropskom praksom.

Program mobilnosti akademskog osoblja i studenata realizuje se kontinuirano s obzirom na to da se konkursi na osnovu multilateralne, bilateralne saradnje i konkursi za stipendije koje nude strane vlade - organizacije objavljuju tokom cijele godine (Ruska Federacija, Japan, Francuska, Italija, Kina, Slovačka, Austrija, Češka, Ukrajina, Rumunija, Hrvatska, Slovenija, Grčka, Egipat, Turska, UNESCO, DAAD, CEEPUS program, Go Styria program stipendija, Višegrad program stipendija).

Trenutno je u fazi realizacije 14 TEMPUS projekata u kojima učestvuju ustanove visokog obrazovanja iz Crne Gore. Univerzitet Crne Gore je koordinator 3 projekta. Ukupan budžet ovih projekata je oko 11 miliona eura. Krajem 2015. godine je počela implementacija 4 projekta u okviru Erasmus+ programa - Izgradnja kapaciteta u visokom obrazovanju. Projekti se odnose na jačanje istraživačkih kapaciteta, poboljšanje položaja studenata sa invaliditetom, unapređenje bibliotečkih servisa i razvoj master studija u oblasti informacionih tehnologija. Ukupan budžet projekata je oko 3,5 miliona eura. U okviru akcije međunarodna kreditna mobilnost ustanove visokog obrazovanja iz Crne

Gore učestvuju u 31 bilateralnom projektu mobilnosti sa univerzitetima iz Erasmus+ programskih zemalja.

ENIC centru Ministarstva prosvjete je podnijeto 2.538 zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava. Ukupno je izdato 1.757 rješenja o priznavanju obrazovnih isprava u svrhu zapošljavanja.

Savjet za visoko obrazovanje izdao je četiri sertifikata o akreditaciji ustanova i studijskih programa, dok je Ministarstvo prosvjete izdalo sedam rješenja o licenci za rad, odnosno dopuni licence za rad ustanovama visokog obrazovanja.

U okviru projekta „Visoko obrazovanje i istraživanje za inovacije i konkurentnost“, koji se finansira iz kredita Svjetske banke, izabran je konsultant za obezbjeđenje kvaliteta, koji je zaključno sa junom 2015. godine pripremio prijedloge sljedećih dokumenata: Izbor članova Savjeta za visoko obrazovanje i kodeks ponašanja; Pravilnik o akreditaciji studijskih programa na ustanovama visokog obrazovanja; Obrazac zahtjeva za akreditaciju studijskih programa; Poslovnik o radu komisije za akreditaciju studijskih programa; Standardi i smjernice za akreditaciju studijskih programa; Forma i uputstvo za pripremu elaborata za akreditaciju studijskih programa; Forma i uputstvo za pripremu izvještaja recezenata za akreditaciju studijskih programa; Standard za akreditaciju studijskih programa za studije na daljinu; Standard za akreditaciju studijskih programa za studije na engleskom jeziku; Standard za akreditaciju doktorskih studija; Standardi i smjernice za interno obezbjeđenje kvaliteta.

Na osnovu pripremljene Studije izvodljivosti za uspostavljanje sistema praćenja karijere visokoškolaca (Tracer Study) angažovani konsultant je pružio neophodnu tehničku pomoć Ministarstvu prosvjete u sprovođenju aktivnosti sistema praćenja karijere što podrazumijeva saradnju sa ustanovama visokog obrazovanja i IT podršku u procesu praćenja karijere, nabavku hardvera i softvera, pripremu upitnika za postupak praćenja karijere, održavanje hardvera i softvera. Takođe, angažovan je konsultant koji je započeo aktivnosti na izradi softverskog rješenja.

Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo nauke objavili su Konkurs za dodjelu nacionalnih stipendija za izvrsnost, za magistarske, doktorske i postdoktorske studije studentima koji studiraju na renomiranim ustanovama u inostranstvu, iz sredstava HERIC projekta. Ukupno opredijeljeni iznos sredstava za ove namjene je 1.260.000,00 eura, odnosno po 630.000,00 eura za oba ministarstva.

Nakon sprovedenog postupka evaluacije pristiglih prijava nacionalnu stipendiju za izvrsnost za magistarske studije dobilo je 43 kandidata, dok je nacionalnu stipendiju za izvrsnost za doktorske 26 i postdoktorske studije 4 kandidata.

U okviru navedenog projekta Ministarstvo prosvjete je raspisalo Poziv za prijavu projekata za dodjelu grantova za institucionalno unapređenje ustanova visokog obrazovanja u Crnoj Gori. Za ove namjene opredijeljeno je 700.000,00 eura. Na Konkurs su pristigla ukupno 23 projekta, dok je 9 projekata preporučeno za dodjelu granta.

3.1. Direkcija za učenički i studentski standard

Za studijsku 2015/2016. godinu dodijeljeno je 3.512 studentskih kredita. Talentovanim učenicima dodijeljeno je 168 stipendija, a 299 stipendija dodijeljeno je najboljim studentima.

Učenicima i studentima koji su se zadesili u željezničkoj nesreći na Bioču ili su u nesreći izgubili roditelje dodijeljeno je 68 stipendija.

Obezbijeđena je dotacija za 5.706 učenika i studenata u deset domova učenika i studenata u Crnoj Gori.

Obezbijeđena su sredstva za participaciju prevoza u prigradskom saobraćaju za učenike osnovne i srednje škole, kao i za studente u prigradskom imeđugradskom saobraćaju - ukupno 11.297 korisnika.

Takođe je obezbijeđena nabavka 6.466 nedostajućih kompleta udžbenika za djecu: bez roditeljskog staranja; čiji je roditelj, odnosno staratelj korisnik materijalnog obezbijeđenja porodice; sa posebnim obrazovnim potrebama; koji su smješteni u ustanovama socijalne i dječije zaštite; na porodičnom smještaju i romske i egipćanske populacije.

Izmirene su obaveze za troškove goriva, održavanja i registracije za 99 školskih vozila za 83 škole.

Problemi u radu i mogući načini prevazilaženja

Jedan od problema je nesklad broja odobrenih kredita i stipendija u odnosu na broj zahtjeva.

Način za prevazilaženje problema je povećanje sredstava u Budžetu za ove namjene, koja bi se uzela u obzir prilikom usvajanja Budžeta za narednu godinu i raspisivanje konkursa za narednu školsku godinu.

3.2. Odjeljenje za međunarodnu saradnju

Bilateralna saradnja

Potpisan je Ugovor o donaciji Vlade Japana JU OŠ "Njegoš" Cetinje i JU OŠ "Štampar Makarije" Podgorica. Ugovorom se JU OŠ "Njegoš" Cetinje doniraju sredstva u iznosu 709.333 eura za rekonstrukciju sanitarnih prostorija i zamjenu sanitarnog mobilijara, zamjenu podova u kabinetima i učionicama, a JU OŠ "Štampar Makarije" Podgorica doniraju se sredstva u iznosu 75.393 eura za renoviranje fasade i zamjenu 30 prozora.

U okviru komponente IV Instrumenta za pretpristupnu pomoć – Razvoj ljudskih resursa i Operativnog programa razvoja ljudskih resursa potpisan je Ugovor o uslugama „Modernizacija obrazovnih programa i obuke nastavnika“ sa Britanskim savjetom.

Predstavnici Ministarstva učestvovali su na Međunarodnoj konferenciji „Torino proces 2015 - unapređujemo vještine zajedno“, koja je održana u junu, u Torinu, Republika Italija. Crna Gora je ovom prilikom prezentovala svoje iskustvo u okviru segmenta koji je posvećen monitoringu politika i vještina u stručnom obrazovanju.

Ministar mr Predrag Bošković predvodio je crnogorsku delegaciju na Četvrtom sastanku Platforme Zapadnog Balkana za obrazovanje i nauku, koji se održao u jula, u Vlari, Albanija. Na sastanku su predstavljeni rezultati napretka u sprovođenju reformi u oblasti visokog obrazovanja od prethodnih ministarskih sastanaka.

U Podgorici ministar Bošković sastao se sa ministrom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije dr Srđanom Verbićem i ministrom prosvjete i kulture Republike Srpske dr Danom Maleševićem, sa kojima je razgovarao o visokom obrazovanju, sa posebnim akcentom na priznavanje inostranih obrazovnih isprava.

Ministarstvo prosvjete Crne Gore i Ministarstvo obrazovanja, nauke i sporta Republike Slovenije potpisali Protokol o saradnji u oblasti obrazovanja. Ovim Protokolom države su dogovorile međusobnu saradnju u oblasti, srednjeg, višeg i visokog obrazovanja, a u skladu sa tim i neposrednu saradnju i kontakte između institucija obrazovanja, univerziteta i ustanova visokog obrazovanja.

Učenici, crnogorski državljani koji žive na teritoriji Republike Slovenije, imaju pravo da se pripremaju za osnovnu školu, da pohađaju osnovne, srednje, visoke stručne škole pod istim uslovima kao i državljani Republike Slovenije, i obrnuto. Potpisnici će godišnje razmjenjivati po 18 mjesečnih stipendija za studijsko usavršavanje na ustanovama visokog obrazovanja u pojedinačnom trajanju 3 do 6 mjeseci za kandidate starosti do 26 godina.

Kontinuirano se radilo na unapređenju saradnje sa diplomatskim predstavništvima stranih zemalja u Crnoj Gori, pa su organizovani sastanci sa ambasadorima Austrije, Francuske, Njemačke, Kine, Kipra, Poljske, Rumunije, Sjedinjenih Američkih Država i Švajcarske. Pored toga ministar Bošković se u Ministarstvu sastao sa ministrom prosvjete, nauke i tehnologije Republike Kosovo, generalnim direktorom Direktorata za sport Ministarstva obrazovanja nauke i sporta Republike Slovenije, ministrom za zajednice i povratak u Vladi Kosova i stalnom predstavnicom UNDP-a u Crnoj Gori.

4. INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE

Potpisan je Sporazum sa M:tel-om kojim ova kompanija planira donaciju za obrazovne ustanove u vidu korišćena internet konekcije putem kablovske mreže.

Kroz Tempus projekat obezbijedena je obuka za 160 nastavnika osnovnih i srednjih škola na temu IT bezbjednost po ECDL standardu. U toku 2015. godine njih 100 je završilo obuku i steklo međunarodni ECDL sertifikat za ovaj modul. U martu 2015. godine produžena je licenca za softver svim računarima u školama.

Završeno je uvođenje MEIS aplikacije u resursne centre i privatne predškolske ustanove. Svakodnevno se vrši kontrola unosa podataka i analiza podataka. Svakodnevno oko 10.000 korisnika rade unos podataka i koriste brojne izvještaje iz sistema.

Implementiran je i modul za evidenciju školskih i upravnih odbora u svim obrazovno-vaspitnim ustanovama. U obrazovnim ustanovama čiji je osnivač Crna Gora implementiran je i modul za evidenciju školskih objekata, potrošnju energenata, stanju objekta, potrebnim i uloženim sredstvima za održavanje objekta itd. Iz ovog sistema izdaju se licence za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama i omogućeno je automatsko generisanje rješenja za zaposlene i štampanje licence na unaprijed definisanom obrascu. Korisnici modula za evidenciju i izdavanje licenci su Zavod za školstvo i Centar za stručno obrazovanje.

Online servis za roditelje na adresi www.ocjene.edu.me putem kojeg se roditelji mogu informisati o ocjenama, izostancima, vladanju, vaspitnim mjerama i ocjenama sa eksternog testiranja za svoje dijete kreiran je 2014. godine, a u toku ove godine značajno je porastao broj korisnika ove usluge.

Potpisan je Sporazum o saradnji kojim je Ministarstvo prosvjete postalo administrativni izvor podataka za *Monstat* za oblast obrazovanja.

Na portalu za razmjenu podataka www.podaci.edu.me, za institucije koje se bave obrazovanjem, postavljaju se podaci o svim obrazovno-vaspitnim ustanovama, kao i fotografije svih objekata obrazovno-vaspitnih ustanova.

Odjeljenje za ICT administrira edu.me poddomen, pa sve adrese sajtova koje završavaju na edu.me moraju biti upisane u naš DNS server. Trenutno su upisane adrese za više od 70 sajtova.

Za potrebe projekta „Škola za novo doba“, putem donacija, obezbijedena je oprema za 4 učionice u Podgorici (TV uređaji, računari, tablet uređaji i slično). Kreiran je didaktički softver i obučen je nastavni kadar za korišćenje uređaja i softvera.

U saradnji sa Telenorom i Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije započet je pilot projekat „Spajamo generacije“ u pet osnovnih škola. Projekat ima za cilj povećanje svijesti o bezbjednom korišćenju interneta kod djece i roditelja. Ministarstvo prosvjete kreiralo je i niz kvizova koji su postali sastavni dio ovog projekta.

Sa kompanijom “Microsoft” započet je proces instalacija programa Microsoft Live Family Safety na računarima u školskim učionicama. Instalacijom ovog programa biće obezbijedeno da se na školskim računarima ne mogu prikazati sa internet neprikladni sadržaji za djecu. Ovaj program služi i za kontrolu i ograničenje pristupa sajtovima koji odvlače pažnju djeci u toku nastave.

Web stranica www.skolskamreza.edu.me pruža osnovne informacije o obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori. Na njoj su prikazane obrazovno-vaspitne ustanove u Crnoj Gori po svim nivoima obrazovanja, kao i informacije po opštinama. Za svaku

obrazovno-vaspitnu ustanovu mogu se dobiti informacije o tačnom nazivu ustanove, područnim jedinicama ustanove, fizička adresa, broj telefona i faksa, e-mail adresa itd. Na mapi Crne Gore označeni su svi objekti koji pripadaju obrazovno-vaspitnim ustanovama u kojima se izvodi nastava, kao i neaktivni objekti u kojima se nastava više ne izvodi. Cilj ovog sajta je prikaz lokacija školskih objekata, davanje osnovnih informacija, kao i uputstava kako doći do nekog školskog objekata, kao i doprinos analizi potrebe izgradnje novih objekata te racionalizaciji školske mreže.

5. INVESTICIONE AKTIVNOSTI KOJE SE ODNOSI NA OBJEKTE ŠKOLSKE INFRASTRUKTURE

U okviru projekta „Program energetske efikasnosti u javnim zgradama”, koji se finansira iz kredita KfW banke (Njemačka razvojna banka), a čija implementacija je počela u januaru 2012. godine, u 2015. godini izvršena je rekonstrukcija na 8 školskih objekata: JU OŠ “Branko Božović” Podgorica, JU OŠ “Oktoih” Podgorica, JU OŠ “Vuko Jovović” Danilovgrad, JU OŠ “Ristan Pavlović” Pljevlja, JU Srednja stručna škola Pljevlja, JU OŠ “Mustafa Pećanin” Rožaje, JU Gimnazija „Miloje Dobrašinić” Bijelo Polje i JU SMS “Bećo Bašić” Plav. Radovi na ovim objektima su završeni u septembru 2015. godine, a ukupna vrijednost radova iznosila je 5.518.355,41 eura.

Sredstvima obezbijeđenim Kapitalnim budžetom Crne Gore, čiju realizaciju sprovodi Direkcija javnih radova, u toku 2015. godine, realizovana je izgradnja sljedećih objekata:

- završena izgradnja sportske dvorane Univerziteta Crne Gore, površine 3.290 m²;
- u toku su radovi na izgradnji Likovne akademije na Cetinju površine 5.100 m² u sklopu Univerzitetskog kompleksa u zahvatu DUP-a „Stari Obod”, ukupne površine objekata 22.086 m²;
- u toku su radovi na rekonstrukciji vrtića na Žabljaku (CEB);
- započeta je izgradnja školskog objekta površine 500 m², JU OŠ „Bedri Elezaga” Vladimir, Ulcinj, Područna ustanova u Sukobinu;
- započeta je izgradnja dječjeg vrtića u naselju Zagorič u Podgorici, površine 1.400 m² (CEB).

U toku su tenderski postupci za izgradnju sljedećih objekata:

- Srednja stručna škola u Golubovcima površine 5.478 m²;
- izgradnja dječjeg vrtića u Baru površine 3.000 m² (CEB);
- izgradnja dječjeg vrtića u naselju Stari Aerodrom u Podgorici površine 3.000 m² (CEB).

U toku su tenderski postupci za izradu projektne dokumentacije za izgradnju sljedećih predškolskih objekata:

- objekta dječjeg vrtića u Pljevljima, u naselju Guke, površine 500 m² (CEB);
- objekat dječjeg vrtića u Bloku VI u Podgorici površine 1.500 m² (CEB).

Od sredstava za tekuće i investiciono održavanje školskih objekata urađena je rekonstrukcija postojećih objekata – najznačajnije investicije u toku 2015. godine su:

- u objektu JU OŠ “Orjenski bataljon” Bijela, Herceg Novi, izvršena je potpuna rekonstrukcija krova;
- u objektu Područne ustanove JU Obrazovni centar Plužine u selu Goransko, izvršena je zamjena prozora, ulaznih vrata, zamjena gorionika i rekonstrukcija elektroinstalacija;
- urađena je nova kotlarnica u JU OŠ „Radomir Mitrović” Berane;
- rekonstruisan je krov na objektu JU OŠ „Veljko Drobnjaković” Risan, Kotor;
- rekonstruisan je krov i elektroinstalacija na objektu JU OŠ „Boško Radulović” Komani, Podgorica;

- urađeni su sanitarni čvorovi i rekonstruisan je objekat matične škole JU OŠ „Jovan Gnjatović“ Nikšić;
- rekonstruisan je krov na objektu matične škole JU OŠ „Đerđ Kastrioti Skenderbeg“ Ostros, Bar;
- rekonstruisan je krov na objektu JPU „Naša radost“ Kotor;
- urađeni su toaleti i krov na objektu JU OŠ „Bratstvo jedinstvo“ Đuravci, Bar;
- rekonstruisan je krov na objektu matične škole JU OŠ „Radomir Rakočević“ Mojkovac;
- rekonstrukcija toaleta u JU OŠ „Marko Miljanov“ Podgorica;
- izgrađen je sportski teren u JU OŠ „25. maj“ Vrbica, Petnjica;
- u potpunosti su rekonstruisane termotehničke instalacije sa novom kotlarnicom u JU OŠ „Stefan Mitrov Ljubiša“ Budva;
- rekonstruisan je objekat bivše Gimnazije „Luča“ za potrebe JU OŠ „Dragiša Ivanović“ Podgorica;
- rekonstruisano je grijanje u JPU „Zagorka Ivanović“ Cetinje;
- izgrađeni su toaleti u JU OŠ „Rade Perović“ Nikšić;
- rekonstruisano je grijanje u JU OŠ „Maksim Gorki“ Podgorica;
- rekonstruisano je grijanje u JU OŠ „Marko Miljanov“ Bijelo Polje;
- opredijeljena su sredstva za rekonstrukciju JU OŠ „Lubnice“ Berane;
- rekonstruisan je glavni ulaz i plato u JU OŠ „25. maj“ Rožaje.

Iz sredstava tekućeg Budžeta za 2015. godinu pored navedenih objekata uložena su sredstva za rekonstrukciju i održavanje u 102 školska objekta. Vrijednost ukupnih investicionih radova iznosila je 773.917,07 eura.

Sredstvima obezbijeđenim iz Kredita svjetske banke - HERIC projekta urađena je rekonstrukcija Novog studentskog doma – faza II u Podgorici, a vrijednost investicije je 355.195,9 eura.

U skladu sa Planom javnih nabavki Ministarstva prosvjete za 2015. godinu sprovedeni su postupci javnih nabavki. Realizovano je ukupno 12 postupaka javnih nabavki: 8 otvorenih postupaka u vrijednosti 3.169.539,77 eura i 4 postupka šoping metodom u vrijednosti 66.490,00 eura. Ukupna vrijednost javnih nabavki neposrednim sporazumom u 2015. godinu iznosila je 130.583,38 eura, što čini 4% u odnosu na ukupno izvršeni godišnji budžet za javne nabavke za 2015. godinu.

6. OBLAST FINANSIRANJA RADA OBRAZOVNO-VASPITNIH USTANOVA I INVESTICIJA

Sve zastale obaveze po osnovu poreza i doprinosa na isplaćene neto zarade su u potpunosti realizovane.

Obaveze iz Granskog kolektivnog ugovora za oblast prosvjete, koje se odnose na 0,2% uplate za sindikat realizovane su po svim programima.

Obaveze po osnovu otpremnina i pomoći su isplaćene u potpunosti. Za 90 radnika za čijim je radom prestala potreba je izdvojeno 593.541,00 eura iz Budžeta.

U skladu sa Ugovorom prema zadruzi „Solidarno“ uplaćeno je 250.000,00 eura.

U toku 2015. godine pripremljen je Granski kolektivni ugovor za oblast prosvjete kojim je u 2016. godini planirano povećanje do 5,5%.

Isplaćena su sredstva za jubilarne nagrade obrazovno-vaspitnim ustanovama u iznosu 170.000,00 eura, dok će ostatak biti isplaćen početkom 2016. godine.

Program stručnog osposobljavanja lica sa visokim obrazovanjem realizuje se preko Ministarstva prosvjete. Od strane Zavoda za zapošljavanje isplaćene su zarade za 1.983 lica, a od Uprave za kadrove za 1.574 lica.

IZVJEŠTAJ O RADU JAVNIH USTANOVA

CENTAR ZA STRUČNO OBRAZOVANJE

Razvoj obrazovnih programa

Centar za stručno obrazovanje u toku 2015. godine, pripremio je 28 standarda zanimanja, od kojih je 20 usvojeno na Savjetu za kvalifikacije, a 8 je u fazi izrade ili procedure usvajanja.

Urađena su 22 standarda kvalifikacija, od kojih je 11 usvojeno na Savjetu za kvalifikacije, a 11 je u fazi izrade ili procedure usvajanja. Započelo se sa izradom 6 obrazovnih programa, od kojih je 1 usvojen na Nacionalnom savjetu za obrazovanje, a 5 je u fazi izrade. Centar je učestvovao u izradi 9 ispitnih kataloga koji su usvojeni na Nacionalnom savjetu za obrazovanje.

Profesionalni razvoj nastavnika

Tokom 2015. godine, programe obuke pohađali su nastavnici koji predaju stručno-teorijske predmete i praktičnu nastavu. Organizovano je 9 obuka u kojima je učestvovalo 194 nastavnika.

Centar za stručno obrazovanje i ove godine akreditovao je 37 programa iz različitih oblasti u skladu sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju i Pravilnikom o programu i organizaciji oblika stručnog usavršavanja nastavnika. Programi su prihvaćeni i od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje, a „Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2015/2016. godinu“ objavljen je na sajtu Centra.

Sajmovi i takmičenja

Centar za stručno obrazovanje je učestvovao u organizaciji više državnih takmičenja, sajamskih manifestacija, kao i odlazaka crnogorskih predstavnika na međunarodna takmičenja.

Rukovođenje Servis centrom preduzeća za vježbu

U izvještajnom periodu osnovano su 62 preduzeća za vježbu u srednjim stručnim školama i izdate su potvrde o registraciji kod Centralnog registra i Poreske uprave.

Ažurirani su podaci na sajtu Servis centra preduzeća za vježbu, kroz praćenje rada preduzeća u bankarskom softveru.

Programi obrazovanja za osposobljavanje

Centar je izradio i pružao stručnu i tehničku podršku prilikom izrade 20 programa obrazovanja. Realizovano je 10 ispita stručne osposobljenosti lica odgovornih za organizovanje prevoza u drumskom saobraćaju.

Aktivnosti koje su realizovane na planu promovisanja cjeloživotnog obrazovanja i učenja

Centar za stručno obrazovanje je povodom 8. septembra - Međunarodnog dana pismenosti organizovao okrugli sto „Pismenost kao preduslov za cjeloživotno učenje“. Uz podršku Ministarstva prosvjete organizovana je manifestacija „XIV Dani obrazovanja i učenja odraslih“ od 29. septembra do 9. oktobra 2015. godine, pod sloganom „Obrazovanje i učenje nije samo priprema za život već način življenja savremenog čovjeka“.

Centar za stručno obrazovanje je u saradnji sa Centrom za obrazovanje i trening i Asocijacijom za demokratski prosperitet „Zid“, organizovao okrugli sto na temu: „Obrazovne potrebe starih - izazovi i mogućnosti“ u cilju obilježavanja 1. oktobra - Međunarodnog dana starijih osoba.

Utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada

U izvještajnom periodu izvršeno je eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u 13 škola koje realizuju programe stručnog obrazovanja. Utvrđivanje kvaliteta je izvršeno u skladu sa novom Metodologijom za eksternu procjenu kvaliteta, koju je usvojio Nacionalni savjet za obrazovanje, a koja obuhvata procjenu indikatora deset ključnih oblasti.

Centar je izvršio utvrđivanje kvaliteta 2 organizatora obrazovanja odraslih koji su bili predmet procjene kvaliteta po novoj Metodologiji.

Unapređenje Metodologije za eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanova stručnog i obrazovanja odraslih

Na osnovu iskustava primjene Metodologije za eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada zaključeno je da Metodologiju treba u određenim segmentima unaprijediti. Osnovne aktivnosti na unapređenju Metodologije su bile: formiranje radne grupe za unapređenje Metodologije i koordinacija sastanka fokus grupe u Podgorici.

Podrška školama u realizaciji interne evaluacije

U cilju podrške stručnim školama na uspostavljanju održivog i funkcionalnog procesa internog obezbjeđivanja kvaliteta – samoevaluacije, Centar za stručno obrazovanje je u 2015. godini pripremio i realizovao radionice za predstavnike Odbora za kvalitet, Uprave Resursnog centra za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora Kotor, Gimnazije Kotor, Škole za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ Podgorica i Više stručne škole „Polijska akademija“ Danilovgrad.

Međunarodna saradnja

U okviru projekta – Profesionalni razvoj VET nastavnika u Crnoj Gori Centar je učestvovao u radionici na temu „Stalno stručno usavršavanje nastavnika i instruktora srednjih stručnih škola“, koju je organizovala Evropska fondacija za obuku. Radionica je održana u Beogradu 11. i 12. marta 2015. godine.

Crnu Goru je posjetio Viktor Jakupec, ekspert ETF-a za pružanje pomoći u oblastima: obezbjeđivanje kvaliteta i profesionalni razvoj nastavnika, koji je pripremio izvještaj na osnovu podataka i informacija, sakupljenih i analiziranih tokom posjete. Izvještaj je predstavljen na Nacionalnoj konferenciji u Podgorici, održanoj 9. i 10. decembra kojoj su prisustvovali relevantni predstavnici svih obrazovnih institucija, fakulteta, stručnih i mješovitih škola.

Nastavljen je projekat “Uključivanje poslodavaca u proces reforme stručnog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana” koji realizuju kancelarije Britanskog savjeta na području Zapadnog Balkana (Crna Gora, Srbija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Makedonija i Albanija) u saradnji sa resornim ministarstvima zaduženim za sektor obrazovanja u svakoj od zemalja. Glavni cilj projekta je da obezbijedi prosperitet mladih ljudi kroz sticanje vještina potrebnih tržištu rada, a kroz uključivanje poslodavaca u proces obrazovanja i razvoju modela koji će omogućiti obrazovnim institucijama da blisko saraduju sa poslodavcima koristeći iskustva Velike Britanije.

Učešće u projektima

U toku 2015. godine Centar za stručno obrazovanje je učestvovao u sljedećim projektima:

1. ETF – Pisanje projekta za primjer dobre prakse o preduzetničkim centrima;
2. Pisanje projektnog predloga za uvođenje preduzetništva na EuroSkills takmičenju;
3. Učešće u pisanju projekta za EPALE;
4. Marketing menadžment u malim i srednjim preduzećima”, 31. mart 2015, Podgorica (Privredna komora Crne Gore);
5. Okvir kvalifikacija i ishodi učenja kao podrška sistemu obezbjeđenja kvaliteta, 29. maj 2015. godine (Ministarstvo prosvjete);
6. Osnivanje Preduzetničkih klubova kao oblika vannastavnih aktivnosti u srednjim školama – Pisanje projekta;
7. Projekat Nacionalni koordinatori za implementaciju evropske agende za učenje odraslih – učešće u realizaciji;
8. Projekat Elektronka platforma za promociju obrazovanja odraslih EPALE – učešće u pisanju projekta;
9. ETF-VET nastavnici kao učenici u industrijskom sektoru (VET teachers as learners in industry sector);
10. Jačanje saradnje škole i privrede - KulturKontakt – učešće u realizaciji;
11. Koordinacija i učešće u timu za pripremu projekta „NC za sprovođenje Evropske Agende za obrazovanje odraslih“;
12. Koordinacija timom koji radi na pripremi projekta „EPALE NSS“;
13. Učešće u radnoj grupi koja je radila u okviru Projekta koji realizuje Juventas na pripremi Akcionog plana za unapređenje sveobuhvatnog tretmana osoba osuđenih na kaznu zatvora i Akcionog plana usluga za pripremu izlaska i podršku nakon izlaska iz zatvora;
14. Učešće u projektu „Indeksom do inkluzivne kulture u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori,, - realizacija treninga o Indeksu inkluzivnosti u JU Resursni centar za školovanje i rehabilitaciju Kotor i JU OŠ „Dušan Korać“

- Bijelo Polje, priprema projektnih ideja za škole i resursne centre i izrada njihovih razvojnih planova;
15. Koordinacija i realizacija aktivnosti u okviru projekta „Nacionalni koordinator za učenje odraslih, Radni plan: Crna Gora“.

ISPITNI CENTAR

Godišnjim programom rada Ispitnog centra za 2015. godinu planirane su i realizovane sljedeće aktivnosti:

- priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita;
- priprema i realizacija eksterne provjere znanja učenika na kraju III ciklusa osnovne škole;
- priprema, realizacija i analiza rezultata eksterno-interne provjere znanja na kraju I i II ciklusa osnovne škole – nacionalno testiranje 2015;
- priprema, realizacija i analiza rezultata državnog takmičenja u znanju;
- priprema i realizacija testiranja PISA 2015;
- provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo.

Maturalni i stručni ispit 2014/2015. godine

Priprema i realizacija maturalnog i stručnog ispita 2015.

U školskoj 2014/2015. godini maturalni i stručni ispit se polagao na sljedeći način:

- Ispit iz Crnogorskog - srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti/Albanskog jezika i književnosti usklađen je sa revidiranim Ispitnim katalogom.
- Obavezni predmeti maturalnog, odnosno opšteobrazovni predmeti stručnog ispita polažu se u organizaciji Ispitnog centra.
- Izborni predmeti u gimnazijama, odnosno stručno-teorijski predmeti u stručnim školama polažu se usmeno pred Ispitnom komisijom koju imenuje škola, a po ispitnim pitanjima koje priprema Ispitni centar.
- Na osnovu člana 84 stav 2 Zakona o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG“, br. 64/02 i 49/07 i „Službeni list RCG“, br. 45/10 i 39/13), Ministarstvo prosvjete donijelo je Pravilnik o načinu i postupku polaganja stručnog ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje. Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji stručne škole na način i po postupku propisanim ovim Pravilnikom.

U cilju priprema eksternog ispita obavljene su opsežne pripreme koje su obuhvatile i komunikaciju sa školama. Kalendar maturalnog i stručnog ispita odredilo je Ministarstvo prosvjete. U sklopu priprema za maturalni i stručni ispit urađena je i brošura, poster, flajer i liflet, poster s pravilima ponašanja na ispitu - što je i prevedeno na albanski jezik.

Prilagođavanje obrazovne tehnologije za djecu s posebnim obrazovnim potrebama

Kako učenici s posebnim obrazovnim potrebama koji su usvojili sadržaje propisane programom, nijesu uvijek u mogućnosti da na uobičajeni način (test) pokažu svoja postignuća, Ispitni centar je u toku izvještajnog perioda vršio prilagođavanje ispitne tehnologije, kao i uslova i procedura za polaganje. Prilagođavanjem ispitne tehnologije, koja neće ugroziti valjanost i objektivnost ispita, nastoje se ukloniti prepreke da učenik

pokaže stečeno znanje. Prilagođavanje uslova eksternog stručnog ispita urađeno je za deset učenika.

Priprema test-materijala

U izvještajnom periodu za junski rok su pripremljena po 4 testa iz obaveznih predmeta na maturalskom i stručnom ispitu. Testovi su standardizovani, rađeni na osnovu Ispitnog kataloga. Za svaki test pripremljena je shema za ocjenjivanje. Za učenike koji pohađaju nastavu na albanskom jeziku preveden je pripremljeni test-materijal.

Aktivnosti tokom realizacije maturalskog i stručnog ispita

Priprema i realizacija eksternog dijela maturalskog i stručnog ispita sprovedena je od strane Ispitnog centra prema unaprijed definisanim pravilima.

Ocjenjivanje

Ocjenjivanje je sprovedeno po unaprijed definisanim procedurama koje treba da obezbijede objektivnost, transparentnost i pouzdanost.

Određivanje granica za ocjene

Ispitni centar je imenovao komisije za odlučivanje o granicama za ocjene na maturalskom i stručnom ispitu u junskom roku školske 2014/2015. godine. Komisije čine kompetentni članovi (predstavnik Univerziteta, Zavoda za školstvo, Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva i eminentni profesori gimnazija, odnosno srednjih stručnih škola).

Izbor i obuka ocjenjivača

Ocjenjivanju prethodi obuka na kojoj se ocjenjivači upoznaju s testom, shemom za ocjenjivanje i opštim pravilima koja se moraju poštovati. Nakon toga se ocjenjuje uzorak karakterističnih učeničkih odgovora po svakom zadatku, odnosno zahtjevu eseja. Za potrebe obuke izabrano je 30 testova koje je svaki od ocjenjivača ocijenio. Cilj obuke je usaglašavanje ocjenjivača i dopuna sheme za ocjenjivanje na osnovu neočekivanih, a tačnih odgovora. Tek poslije usaglašavanja kriterijuma i dopune sheme počinje ocjenjivanje.

Analiza rezultata

Detaljna analiza koja sadrži distribucije ocjena po pojedinim predmetima i uporedne prikaze ocjena data je tabelarno i grafički u Izvještaju o maturalskom i stručnom ispitu za 2015. godinu.

Priprema i realizacija maturalnog ispita iz izbornih predmeta i stručnog ispita iz stručno-teorijskog predmeta i stručnog rada

Maturalni ispit za školsku 2014/15. godinu sastojao se iz obaveznih i izbornih predmeta, a stručni ispit sastojao se iz opšteobrazovnog dijela i stručnog dijela (stručno-teorijskog ispita i stručnog rada). Za ovu svrhu korišćeni su katalogi iz predmetnih sadržaja važećih ispitnih programa. Sama realizacija ovih ispita povjerena je školama.

Maturalni ispit - izborni predmeti

Izborni predmeti maturalnog ispita polagali su se usmenim putem pred ispitnim komisijama koje su obrazovane u školama. Ispitnu komisiju čine predsjednik, stalni član i član ispitivač.

Stručni ispit – stručno-teorijski predmeti i stručni rad

Stručno-teorijski predmeti na stručnom ispitu se polažu na način utvrđen predmetnim ispitnim katalogima, a stručni rad se polaže na način utvrđen ispitnim katalogima stručnog rada, u skladu s obrazovnim programima. Ispit iz stručno-teorijskog predmeta polaže se usmeno, u skladu s ispitnim katalogima nastavnog predmeta.

Eksterna provjera znanja na kraju III ciklusa osnovne škole

Ispitni centar je u saradnji sa školama i ove školske godine organizovao eksternu provjeru znanja na kraju III ciklusa osnovne škole. Radi što bolje pripreme urađena je analiza rezultata i procedura pilota eksterne provjere znanja u školskoj 2014/2015. godini. Kako bi organizacija provjere znanja bila realizovana u svim školama na isti način i po jednakim pravilima i procedurama, pripremljeno je detaljno Uputstvo za realizaciju.

Testiranje učenika III i IV razreda osnovne škole

Škole na kraju prvog i drugog ciklusa, na osnovu eksterno pripremljenih zadataka, provjeravaju znanja učenika. Za pripremu testova odgovoran je Ispitni centar. Ispitni centar je pripremio validne standardizovane testove, kodne sveske, Uputstvo za realizaciju i Uputstvo za test-administratore.

Državno takmičenje u znanju

Državno takmičenje u znanju organizovano je na Ekonomskom fakultetu 28. februara i 1. marta 2015. godine.

Na Državnom takmičenju osnovci su se takmičili iz Matematike u VI razredu i IX, dok su se iz Fizike, Hemije, Biologije, Engleskog, Ruskog, Francuskog, Italijanskog i Njemačkog jezika takmičili samo u IX razredu. Srednjoškolci su se takmičili iz Matematike, Fizike, Hemije, Biologije i iz stranih jezika u III razredu i programiranja u III i IV. Škole su za takmičenje mogle prijaviti i učenike nižih razreda ukoliko su učenici dodatnim radom savladali predviđeni program i osvojili nagradu na školskom takmičenju

Nagrade za takmičare

Organizator takmičenja, Ispitni centar, dodijelio je takmičarima diplome, a mentore i takmičare nagradio tablet računarima zahvaljujući finansijskoj podršci Ministarstva prosvjete. Ispitni centar je organizovao pripremu i učešće na međunarodnim olimpijadama:

- 46. međunarodnoj olimpijadi iz Fizike koja je održana u gradu Mumbai, Indija, od 5. do 12. jula 2015.
- 56. međunarodnoj olimpijadi iz Matematike u gradu Čiang Mai, Tajland, od 4. do 16. jula 2015. Učenik Nikola Raičević je na ovom takmičenju osvojio bronzanu medalju.
- 27. međunarodnoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u gradu Almati, Kazahstan, od 26. jula. do 2. avgusta 2015.
- 26. međunarodnoj olimpijadi iz Biologije koja je održana u Arhusu, Danska, u periodu od 12. do 19. jula 2015.
- 47. međunarodnoj olimpijadi iz Hemije koja je održana u gradu Baku, Azerbejdžan, od 20. do 29. jula 2015.
- 12. međunarodnoj olimpijadi iz Geografije koja je održana u Moskvi, Rusija od 11. do 17. avgusta 2015.
- 32. balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u Atini, Grčka, od 2. do 8. maja 2015.
- 23. balkanskoj olimpijadi iz Informatike koja je održana u gradu Ruse, Bugarska od 28. juna do 3. jula 2015.
- 19. juniorskoj balkanskoj matematičkoj olimpijadi koja je održana u Beogradu od 24. do 29. juna 2015. učenica Majda Šukurica osvojila srebrnu medalju.

PISA 2015

PISA – Programme for International Student Assessment (Program za međunarodno testiranje učenika) je najveće međunarodno istraživanje u oblasti obrazovanja podržano od strane OECD-a u kome je učestvovalo 65 zemalja. Šesti ciklus PISA testiranja 2015 trajalo je šest nedjelja, od 14. aprila do 25. maja 2015. godine.

Pripreme za PISA testiranje

U okviru priprema za testiranje prikupljeni su podaci o učenicima u Crnoj Gori koji ispunjavaju uslov za PISA testiranje. U uzorak su ušle sve državne i privatne osnovne i srednje škole. Od osnovnih škola koje su ušle u uzorak, testiranje je sprovedeno u onima koje imaju najmanje tri učenika koja ispunjavaju uslove za testiranje, a od privatnih škola u testiranju je učestvovala Medresa „Mehmed Fatih“.

U saradnji sa Zavodom za školstvo i Zavodom za udžbenike i nastavna sredstva održano je 14 poludnevnih obuka s ciljem da se profesori srednjih škola upoznaju sa objavljenim PISA zadacima kako bi ih približili učenicima.

Uzorkom je obuhvaćeno 50 srednjih škola, 49 državnih i jedna privatna srednja škola i 14 osnovnih škola. U uzorak je ušlo 6.300 učenika rođenih 1999. godine. U 56 škola testirani su svi učenici rođeni 1999. godine, a u osam najvećih škola po 235 učenika. Zbog sveobuhvatnog uzorka testiranje u većim školama trajalo je i do šest radnih dana.

Za organizaciju testiranja obučeno je 65 školskih koordinatora i 124 test-administratora. Ispitni centar pružao je stalnu tehničku podršku školama tokom testiranja.

PISA 2015 glavno testiranje je izvršeno na crnogorskom – srpskom, bosanskom, hrvatskom jeziku.

Monitoring testiranja su radili nezavisni PISA monitori koje je angažovao američki kontraktor ETS.

Provjera znanja crnogorskog jezika za prijem u crnogorsko državljanstvo

Tokom 2015. godine, Ispitni centar je na osnovu svjedočanstva/diplome o završenoj školi na području Crne Gore, bivše SFRJ, SRJ i SCG, izdao potvrde o znanju crnogorskog jezika za 244 kandidata. Za 66 kandidata koji nijesu posjedovali navedenu dokumentaciju organizovano je polaganje ispita iz crnogorskog jezika, a prema predviđenom programu i pred stručnom komisijom.

ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA

Izveštaj o radu izdavačkog sektora za 2015. godinu

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Podgorica je u izvještajnom periodu radio na obezbjeđivanju neophodne učeničke literature za osnovnu školu, gimnaziju i pojedine udžbenike za srednje stručno obrazovanje, prema usvojenom Izdavačkom planu za 2015. godinu.

Pored toga, Zavod je nastavio i sa ostalim aktivnostima: objavljivanjem časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“, lista „Prosvjetni rad“ i štampanje i distribucijom školskih obrazaca.

Izdavačka djelatnost

Izdavačku djelatnost čine: udžbenička literatura na crnogorskom jeziku za predškolsko vaspitanje i obrazovanje, osnovno obrazovanje i vaspitanje i srednje obrazovanje; udžbenička literatura na albanskom jeziku; vanudžbenička literatura; periodična izdanja; pedagoška dokumentacija i druge aktivnosti izdavačkog sektora.

Udžbenička literatura na crnogorskom jeziku

U skladu sa Izdavačkim planom objavljen je Priručnik za rad sa djecom od 3 do 6 godina.

Udžbenički kompleti za obavezne nastavne predmete u osnovnoj školi

Organizacijom i realizacijom aktivnosti revizije udžbeničkih kompleta postojeći udžbenički kompleti su prilagođeni inoviranim nastavnim programima. Za neke naslove je proces realizovan na osnovu raspisanog konkursa. U 2015. godini objavljena su 32 naslova za osnovnu školu. Objavljena su dva udžbenička kompleta, i to Crnogorski jezik kao nematernji 3 i Crnogorski jezik kao nematernji 5 (za 3. i 5. razred osnovne škole).

Lektira

Tokom 2015. godine izdata su tri naslova iz grupe obaveznih tekstova za čitanje za učenike 2. i 4. razreda osnovne škole „Pinokio“, „Doživljaji mačka Toše“ i „Mala sirena“.

Obrazovanje djece s posebnim obrazovnim potrebama

U 2015. godini objavljeni su naslovi: Ovladavanje matematičkim pojmovima bez muke i Priručnik za rad sa djecom s autizmom.

U saradnji s Resursnim centrom, Ministarstvom prosvjete, Zavodom za školstvo i UNICEF-om, završeno je snimanje šest čitanki u DAISY formatu, namijenjenih učenicima koji imaju oštećenje vida i koriste se u nastavi crnogorskog jezika i književnosti.

Udžbenički kompleti za gimnaziju

Na osnovu konkursa za pribavljanje udžbeničkog kompleta za 1. razred gimnazije obezbijeđen je materijal i u procesu je izrade.

Udžbenici za srednje stručne škole

Posebne aktivnosti su planirane i realizovane na unapređenju procesa izdavanja udžbenika u srednjem stručnom obrazovanju. Za definisanje strategije i dinamike izdavanja Zavod je formirao Komisije sa zadatkom procjene stanja udžbenika i udžbeničke literature u srednjem stručnom obrazovanju, definisanja potreba i liste prioriteta, na osnovu koje će se pristupiti izradi ili nabavci udžbenika.

Objavljeno je 5 udžbenika za obavezne stručno-teorijske predmete u srednjim stručnim školama.

Relizuju se aktivnosti na pripremi udžbenika za koje je rukopisni materijal dobijen u saradnji sa autorskim timovima. Ove aktivnosti se sprovode izuzetno, kada na više puta objavljenim konkursima nema prijavljenih autora ili autorski tim ima pripremljen materijal u cjelini koji je u skladu sa zahtjevima programa.

Crnogorski jezik za strance

Izdavačkim planom za 2015. godinu je planirano objavljivanje udžbenika Crnogorski jezik za strance – nivo A1 i u tom smislu se realizuju aktivnosti na materijalu pristiglom po osnovu Konkursa.

Udžbenička literatura na albanskom jeziku

Prevodi na albanski jezik

Realizacija aktivnosti u oblasti prevedenih izdanja na Albanski jezik je u skladu sa planom i predviđenom dinamikom. Tokom planskog perioda objavljeno je 6 naslova za gimnazije.

Vanudžbenička literatura

Objavljena su dva naslova u okviru biblioteke Zublja: *Doći ću iz šume čak*, multimedijalna zbirka pjesama i *Žab'lijada*, poema. Takođe, objavljen je i drugi naslov iz biblioteke Puls, knjiga *Poetika prolaznosti – Organizacija vremena u „Ranim jadima“ Danila Kiša*. u okviru biblioteke Savremenik objavljena su djela Mladena Lompara – *Od plamena do svjetlosti*, Pavla Goranovića – *Imena čežnje*, Zuvdije Hodžića – *Neko zove* i Antona Gojčaja – *Passio* (na albanskom). U cilju afirmacije crnogorske istorije u 2015. godini pokrenuta je biblioteka *Identitet*, a objavljena su djela: četvorotomna Istorijska čitanka autora Živka Andrijaševića, studija *Razvoj i dometi crnogorske retorike* Radovana Radonjića i knjiga *Evropa u crnogorskim udžbenicima istorije 1945-2012*. autora Vanje Vukovića. Objavljena je publikacija *Put do dobrog udžbenika – Metodološki okvir za izradu, utvrđivanje i praćenje kvaliteta udžbenika*, sa ciljem promovisanja jedinstvenih kriterijuma kvaliteta udžbenika. Prvi put je u izdanju Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva izašao i

strip „Nevolje sa Rokijem“. Realizovane su aktivnosti na izdavanju lista prosvjetnih, kulturnih i naučnih radnika Crne Gore Prosvjetni rad. Pored štampane verzije, objavljuvani su i u elektronskom izdanju na internet stranici Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva. Takođe, objavljena su četiri broja časopisa Vaspitanje i obrazovanje.

Pedagoška dokumentacija

Zavod za udžbenike obezbjeđuje pripremu i štampanje školskih obrazaca, na crnogorskom i albanskom jeziku: matične knjige, odjeljenjske knjige, đачke knjižice, svjedočanstva, diplome, upisnice, prijave itd. Aktivnosti na štampanju i distribuciji za 2015. godinu su realizovane.

Druge aktivnosti izdavačkog sektora

Zavod je tokom 2015. godine, saglasno Odluci Vlade Crne Gore, organizovao i realizovao pet seminara obuke autora za pripremu udžbenika za srednje stručno obrazovanje.

Izdavački sektor Zavoda je 2015. godine dobio akreditaciju za realizaciju više programa obuke u okviru procesa kontinuiranog profesionalnog razvoja nastavnika.

U 2015. godini rađeno je na unapređenju kvaliteta udžbeničke produkcije procesom eksterne evaluacije

Izveštaj o distribuciji udžbenika za socijalni program 2015. godine

Nakon distribucije udžbenika knjižarskoj mreži Crne Gore, izvršena je distribucija udžbenika za djecu korisnika materijalnog obezbjeđenja porodice, djecu bez roditeljskog staranja na porodičnom smještaju i djecu koja su smještena u ustanove socijalne i dječije zaštite, djecu sa smetnjama u razvoju, kao i djecu romske i egipćanske nacionalnosti, koja su uključena u redovan vaspitno-obrazovni proces. Ukupno je isporučeno 6.806 udžbeničkih kompleta za osnovnu školu na crnogorskom i albanskom jeziku.

Izveštaj o distribuciji udžbeničkih kompleta za prvi razred

Izvršena je distribucija udžbenika za djecu prvog razreda u pojedinim opštinama, kao što su: Glavni grad – Podgorica, Herceg Novi, Bar, Petnjica, dok su udžbenici za opštine Budva, Cetinja i Berana distribuirani preko privatnih knjižara iz tih opština.

Sajmovi i promocije novih izdanja u 2015.

Na X Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga Zavod je nagrađen nagradom IZDAVAČ GODINE. Na sajmu je održano pet promocija.

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva je štampao sveske na čijim naslovnim stranama je 37 motiva crnogorskih kulturno-istorijskih spomenika i likova istaknutih crnogorskih sportista Cilj ovoga projekta je da se učenicima približe vrijednosti naše kulturno-istorijske baštine i ukaže na značaj crnogorskog sporta.

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva imao je izuzetno uspješan nastup na Prvom internacionalnom sajmu knjiga u Podgorici za što je nagrađen sa nagradom ZA

NAJBOLJI NASTUP NA SAJMU. Potvrda toga je i nagrada „Božidar Vuković Podgoričanin“ koju je Zavod zavrijedio najbolje opremljenim štandom.

Predstavnici Zavoda u toku 2015. godine posjetili su vodeće sajmove knjiga: u Bolonji, Frankfurtu, Beogradu, Tirani i Zagrebu. Prilikom boravka na ovim sajmovima, predstavnici Zavoda su se upoznali sa najnovijim trendovima u udžbeničkoj produkciji.

Promocije novih udžbenika

- Predstavljen je udžbenik Anatomija sa fiziologijom za prvi razred srednje medicinske škole. Udžbenički kompleti Crnogorski jezik kao nematernji 3 i Crnogorski jezik kao nematernji 5 za osnovnu školu najnovija su izdanja Zavoda za udžbenike.
- Predstavljen je udžbenik Osnove turizma za prvi razred – obrazovni program Turistički tehničar i udžbenike Tehnika prodaje za prvi i drugi razred i Ekonomika i organizacija trgovinskih preduzeća za prvi i drugi razred – obrazovni program Tehničar prodaje.
- Predstavljen je Priručnik za rad vaspitača s djecom uzrasta 3-6 godina, zatim priručnik Ovladavanje matematičkim pojmovima u prvom i Priručnik za rad s djecom s autizmom.
- Promovisana su dva nova udžbenika: Električne instalacije i osvjetljenja za prvi i drugi drugi razred – obrazovni program Elektrotehničar energetike i Elektrotehničar za rashladne i termičke uređaje.

Otvaranje novih knjižara

U toku 2015. godine Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica je otvorio tri školske knjižare u OŠ „Maksim Gorki“, OŠ „Vlado Milić“ u Podgorici i u Srednjoj pomorskoj školi u Kotoru.

Problemi u radu Zavoda

- Problem štampe udžbenika (rokovi i cijene);
- Problem sopstvenog magacinskog prostora (minimum 2500 m²) jer zakup ovog prostora sa ostalim pratećim troškovima iznosi više od 100.000,00 eura.

Prijedlozi za prevazilaženje problema

- Kupovinom štamparije smanjili bi se troškovi štampe, čime bi se omogućilo i smanjenje cijena udžbeničkih kompleta, kao i poštovanje rokova.
- Nakon kupovine štamparije, koja bi imala svoj magacinski prostor u Podgorici, Zavod bi iznajmljivao mnogo manji magacinski prostor.
- Rješavanjem Zavodovih potraživanja od strane Države putem kompenzacije za kupovinu štamparije i magacinskog prostora u dijelu Zagorič 1.

**Crna Gora
Zavod za školstvo**

Izvještaj o radu Zavoda za školstvo za 2015. godinu

Podgorica, februar 2016. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA.....	3
ODSJEK ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ OBRAZOVNOG SISTEMA	3
Istraživanja i analize.....	3
Unapređenje obrazovanja	5
ODSJEK ZA MEĐUNARODNU SARADNJU I ODNOSE S JAVNOŠĆU.....	6
Međunarodna saradnja	6
Publikacije Zavoda za školstvo	8
Saradnja sa medijima	8
Saradnja sa NVO	8
Projekti	9
Strategije.....	14
SEKTOR ZA NASTAVU	15
ODSJEK ZA KONTINUIRANI PROFESIONALNI RAZVOJ.....	15
Seminari Savjeta Evrope	15
ODSJEK ZA UTVRĐIVANJE KVALITETA.....	17
SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE I FINANSIJE	18
NACIONALNI SAVJET ZA OBRAZOVANJE	18

UVOD

Organizaciju Zavoda za školstvo čine: Sektor za unapređivanje obrazovanja, Sektor za nastavu i Služba za opšte poslove i finansije. U okviru Sektora za unapređivanje obrazovanja su: Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema i Odsjek za međunarodnu saradnju i odnose s javnošću. U okviru Sektora za nastavu su: Odsjek za utvrđivanje kvaliteta i Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj.

U Zavodu je sistematizovano 85 mjesta. Trenutno je zapošljeno 65 službenika i namještenika.

SEKTOR ZA UNAPREĐIVANJE OBRAZOVANJA

Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema

Odsjek za istraživanje i razvoj ima dvije osnovne uloge, da sprovodi analize i istraživanja u obrazovanju, i da utiče na razvoj obrazovanja.

Istraživanja i analize

Istraživanje „Vaspitna uloga škole“

U saradnji sa UNICEF-om realizovano je istraživanje o tome kako i koliko naša škola podržava razvoj vrijednosti, vrlina i vještina učenika osnovnoškolskog uzrasta koje su važne za zdrav razvoj ličnosti, bolja školska postignuća, budući život i karijeru.

Istraživanje je obavljeno anketiranjem učenika, nastavnika i roditelja grupnim intervjuima i skalama procjene. Uzorak istraživanja su činili 236 učenika, 114 roditelja i 186 nastavnika iz 8 škola sa područja Podgorice, Spuža i Bara.

Istraživanje je realizovano tokom marta, aprila i maja 2015. godine, nakon čega je objavljen detaljan izvještaj sa smjernicama za unapređenje vaspitne uloge škole. U drugom dijelu godine je realizovana druga faza istraživanja, čiji je cilj da procijeni koliki je uticaj imala primjena posebno dizajniranog programa za jačanje vaspitne uloge škole.

Istraživanje „Motivacija učenika za izučavanje prirodne grupe predmeta“

Odsjek za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema je realizovao istraživanje o stepenu motivacije učenika za izučavanje predmeta iz prirodne grupe. Napravljen je projekat istraživanja; izrađeni su elektronski upitnici za učenike iz biologije, hemije i fizike; određen je uzorak istraživanja u svim gimnazijama i mješovitim školama. Terenski tok istraživanja je realizovan tokom marta i aprila 2015. godine. U drugom dijelu godine je realizovana druga faza istraživanja, a to je statistička i logička analiza istraživanja.

Istraživanje „Realizovanje otvorenog kurikuluma“

U okviru ovog istraživanja, realizovano je sljedeće: određen uzorak osnovnih škola (40 škola) sa sjevera, juga i centralnog dijela Crne Gore; analizirani su izvještaji nadzora o

planiranju otvorenog dijela kurikuluma u svim školama u uzorku; napravljena je baza podataka u SPSS-u; izvršena je statistička i logička analiza ovog dijela istraživanja.

Ovaj tok istraživanja je realizovan tokom marta, aprila i maja 2015. godine. U julu je izrađen instrument za istraživanje - intervju sa predstavnicima stručnih aktiva i vršen je razgovor sa stručnim aktivima o implementaciji otvorenog kurikuluma. Obilazak škola je realizovan u oktobru mjesecu 2015. godine. Izvršena je statistička i logička analiza terenskog istraživanja i izrađene su radne preporuke oko budućeg koncipiranja finalnog rješenja implementacije slobodnog kurikuluma, odnosno, oko 15-20% slobodnog prostora za predmetne programe koji se autonomno planiraju i realizuju u svim osnovnim i srednjim školama opšteobrazovnog područja.

Analiza zastupljenosti izbornih predmeta u osnovnoj školi i gimnaziji tokom 2015/2016. školske godine

Zavod za školstvo svake godine prikuplja podatke, vrši analizu i izrađuje Izvještaj o zastupljenosti pojedinih izbornih predmeta u osnovnoj školi i gimnaziji. Cilj Izvještaja je da se obezbijedi uvid u sadržaj obrazovnog kurikuluma u osnovnoj školi i gimnaziji.

Analize i stručna mišljenja

Savjetnici iz Odsjeka za istraživanje i razvoj obrazovnog sistema su analizirali i davali stručna mišljenja i preporuke u vezi implementacije projekata NVO i ostalih institucija u oblasti obrazovanja u Crnoj Gori. Date su stručne preporuke Nacionalnom savjetu za obrazovanje, kako bi se usvojili programi međunarodnih privatnih škola, programi iz oblasti vaspitno-obrazovnog djelovanja, izborni programi, kao i mišljenja o urađenim dokumentima radnih grupa koje je Zavod za školstvo radio u skladu sa zadacima koji se odnose na realizaciju Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori (2015-2020).

Analiza kurikuluma privatne vjerske škole *Medresa*

Odsjek je analizirao kurikulum privatne vjerske škole Medresa i na osnovu dobijene analize dao stručno mišljenje Nacionalnom savjetu za obrazovanje koji ga je i usvojio.

Analiza Metodologije nadzorne službe

Odsjek je analizirao radnu verziju aspekata procjene vaspitno-obrazovnih ustanova za eksternu evaluaciju, sa ciljem da se omogući stručni osvrt na sljedeće oblasti: definisane ključne oblasti, ciljeve u okviru ključnih oblasti, definisane standarde i mjerljive indikatore, a koji su formulisani kao Prijedlozi standarda sa pripadajućim indikatorima. Takođe, analiziran je Prijedlog uputstva – priručnika za realizaciju eksterne evaluacije.

Unapređenje obrazovanja

Predmetni programi

Izrada Programa osnovnog muzičkog obrazovanja

Na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje održanoj u junu 2015. godine usvojeni su izrađeni programi za harfu od II do IX razreda i solfeđo sa teorijom muzike od IV do IX razreda osnovnog muzičkog obrazovanja. U cilju kompletne izrade reformisanih programa pokrenuta je izrada radne verzije 11 programa za osnovno muzičko obrazovanje. Programi bi trebalo da budu završeni do početka školske 2016/2017. godine.

Ostali programi

Program sa uputstvom „Krizne situacije i psihološke krizne intervencije u vaspitno obrazovnim ustanovama“

Program je izrađen i usvojen na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje. Ovo Uputstvo sa preporukama omogućuje vaspitno–obrazovnim ustanovama da se smanji rizik od ličnog snalaženja i donošenja ličnih odluka zaposlenih u situacijama krize i pruža mogućnost da se naučenim vještinama poveća sigurnost onih koji moraju biti podrška učenicima.

Međupredmetne oblasti u predmetnim programima - opšta gimnazija

Izrađen je program - Međupredmetne oblasti u predmetnim programima - opšta gimnazija, koji je usvojen na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje.

Standardi periodičnih publikacija za djecu/mlade

Cilj periodične publikacije je da podržava predmetne programe na zanimljiv i atraktivan način, da produbljuje znanja i sadržaje redovne nastave i da služi holističkom razvoju djece i mladih. Da bi mogli da ispune tu misiju, Zavod za školstvo i Zavod za udžbenike i nastavna sredstva je izradio standarde prema kojima bi se periodične publikacije kreirale, štampale i distribuirale školama. Samo standardizovana dječja štampa može da bude podrška nastavnom planu i programu i sveukupnom razvoju naše djece i učenika. Izrađeni standardi su podijeljeni na nekoliko važnih segmenata. To su: opšti standardi, standardi za sadržaj, psihološki standardi, pedagoški standardi, didaktički standardi, stilsko-jezički standardi, likovno-grafički standardi i tehnički standardi. Standardi periodičnih publikacija su usvojeni na sjednici Nacionalnog savjeta za opšte obrazovanje.

Individualni razvojni obrazovni program (IROP)

Shodno preporukama Strategije inkluzivnog obrazovanja za 2015. godinu, osavremenjen je IROP i orijentisan ka mjerljivim rezultatima obrazovnog i razvojnog

napretka djeteta i planiranju budućih mjera. Novi plan ističe važnost preciznog navođenja konkretnih aktivnosti/metoda/oblika rada kojima se postiže postavljeni razvojni i obrazovni cilj. Forme IROP-a su postavljene po nivoima obrazovanja, usvojene na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje 3. septembra 2015. i postale su obavezujuće za upotrebu u školama.

Individualni tranzicioni plan (ITP)

U cilju unapređenja nastave i podrške učenika s posebnim obrazovnim potrebama u srednjem obrazovanju, razvijen je Individualni tranzicioni plan (ITP). Plan sadrži informativni dio, dio koji precizira uloge i zaduženja članova ITP tima i aktera kao i uputstvo za pripremu i realizaciju ITP-a. Dokument je usvojen 3. septembra 2015. godine na sjednici Nacionalnog savjeta za obrazovanje i ima obavezujući karakter za škole.

Izrada pedagoške dokumentacije za osnovnu školu za I ciklus

Predstavnici Zavoda za školstvo su učestvovali u procesu analize i usklađivanja pedagoške dokumentacije za prva tri razreda osnovne škole sa novim programom iz matematike, poznavanje prirode i društva, likovne kulture i muzičkog vaspitanja. Zadatak je realizovan u predviđenom roku i nova pedagoška dokumentacija je usklađena sa predloženim izmjenama.

Odsjek za međunarodnu saradnju i odnose s javnošću

Međunarodna saradnja

Učešće na konferencijama i seminarima, studijske posjete i skupovi:

1. Sastanak organizatora Ljetnje akademije Human Rights in Action, 19-20. marta 2015. godine, Strazbur;
2. Učešće dva predstavnika Zavoda za školstvo, Odsjek za utvrđivanje kvaliteta, na Međunarodnoj konferenciji inspektorata u obrazovanju (SICI) na temu „Evaluacija rada direktora“ Beograd, 16-18. septembar 2015. godine;
3. Stalna konferencija inspektorata u obrazovanju SICI u Londonu “Nadzor poslije obaveznog obrazovanja i obuka-priprema mladih danas za sutrašnji svijet“ čiji je domaćin bio engleski inspektorat OFSTED (Office for Standards in Education). U radu konferencije učestvovalo je 18 inspektorata iz Evrope;
4. Međunarodna konferencija o predškolskom vaspitanju i obrazovanju u organizaciji UNICEF-Kancelarija u Crnoj Gori povodom donošenja Strategije predškolskog obrazovanja u Crnoj Gori 2015-2020, 27. oktobar 2015. godine u Podgorici;
5. Regionalna konferencija „Obrazovanje za održivi razvoj“, Miločer, 4-6. novembar 2015. godine;
6. Sastanak nacionalnih koordinatora za program obuke Pestaloci, Strazbur, 26-28. novembar 2015. godine;
7. Učešće i prezentacija našeg iskustva u projektu “Moje vrijednosti i vrline“ na Međunarodnoj konferenciji o razvoju u adolescenciji: Working with adolescents to realize their rights and build on their strengths and resilience, UNICEF CEE/CIS RKLA X Meeting, Ženeva, 23-26. novembar 2015. godine;

8. Učešće na konferenciji “Interna i eksterna evaluacija škola za stručno obrazovanje“ u organizaciji Centra za stručno obrazovanje i uz podršku Education and Training Foundation (ETF) u Podgorici, 9-10. decembar 2015. godine;
9. Savjet Evrope, sastanak koordinatora u Projektu Ljudska prava u akciji, tema: Kontroverzne teme u nastavi, 28. januar 2015. godine, Beč, Austrija;
10. Konferencija i sajam Nove tehnologije u obrazovanju, Beograd, Srbija, 27. i 28. februar 2015. godine (BC i MPTR);
11. Pripremni sastanak organizatora i trenera za Ljetnju akademiju Ljudska prava u akciji na Cetinju, 19. i 20. mart 2015. godine Strazbur, Francuska;
12. UNICEF-Workshop on Inclusive Education 30. mart do 2. april 2015. održan je četvorodnevni seminar “ Regionalni stručni skup - Pripremne radionice za razvoj kompetencija nastavnika na polju inkluzivnog obrazovanja” u organizaciji UNICEF-a i Fakulteta za Nastavnike Univerziteta u Cirihi (Zurich University of Teacher Education), kome je prisustvovalo više od 80 profesionalaca iz 14 zemalja jugoistočne Evrope;
13. „Regionalna podrška mreži inkluzivnog obrazovanja“ Skoplje 27. i 28. maj 2015 - Projekat Evropske unije i Savjeta Evrope, mreža politika;
14. Regionalna konferencija U riječima je moć – jezik u funkciji razvoja kritičkog mišljenja, Bijeljina, Bosna i Hercegovina, od 18. do 21. avgusta 2015. godine;
15. Edukacija „Rana intervencija za djecu sa poremećajem iz autističnog spektra“ u Zagrebu od 31. avgusta do 5. septembra 2015. godine;
16. Naučni skup Andrićevi znakovi, Univerzitet Karl Faranc, Slavistički institut, Grac, Austrija, 24, 25. i 26. septembar 2015. godine;
17. Konferencija Ljudska prava u akciji, tema: Radikalizam i ekstremizam kroz obrazovanje - predstavljanje projekata, 24. i 25. septembar 2015. godine, Strazbur, Francuska;
18. “Odnos politike i prakse u primjeni Inkluzivnog obrazovanja u zemljama regiona”, Sarajevo, 5-6. novembar 2015 - Regionalna Konferencija.

Koordinacija aktivnosti saradnje na međunarodnom nivou

1. Program obuke Pestalozzi Evropski centar za moderne jezike;
2. Koordinacija saradnje Zavoda sa SICI (članstvo Zavoda za školstvo u Stalnoj međunarodnoj konferenciji inspektorata u obrazovanju – Standing International Conference of National and Regional Inspectorates of Education);
3. Koordinacija Pilot projekta REC-a Uvođenje obrazovanja za održivi razvoj u predškolskom vaspitanju i obrazovanju;
4. Saradnja sa Britanskim savjetom na unapređenju nastave engleskog jezika u Crnoj Gori i unapređenja efikasnosti sistema kontinuiranog profesionalnog razvoja u Crnoj Gori, posjeta eksperta Adrijana Tenanta;
5. Stalna komunikacija sa institucijama i tijelima Savjeta Evrope, realizacija i praćenje aktivnosti na projektima Savjeta Evrope, izvještavanje o aktivnostima, priprema i prosljeđivanje informacija o međunarodnim konferencijama i seminarima, pružanje tehničke podrške u realizaciji određenih programa i priprema informacija za veb sajt.

Publikacije Zavoda za školstvo

- Godišnji izvještaj o kvalitetu rada obrazovno-vaspitnih ustanova;
- Časopis Profesionalni razvoj nastavnika u Crnoj Gori br. 15 i 16;
- Standardi kvaliteta rada obrazovno-vaspitnih ustanova;
- Procedure za sprovođenje eksterne evaluacije;
- Zbornik radova direktora škola - prva knjiga;
- Zbornik radova direktora škola - druga knjiga;
- U okviru edicije NAŠA ŠKOLA objavljeni su sljedeći naslovi:
 - a) Metodološko uputstvo za implementaciju programa za održivi razvoj u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina);
 - b) Metodološko uputstvo za realizaciju programa preduzetničkog učenja u gimnazijama i srednjim stručnim školama;
 - c) Predmetni program: Profesionalna orijentacija, izborni predmet;
 - d) Sunce u cvrčku - 100 godina od rođenja Branka Ćopića;
 - e) Indikatori kvaliteta i instrumenti za samo/evaluaciju vaspitno-obrazovnog rada nastavnika/nastavnica u školi;
 - f) Prevod School inspection handbook - Handbook for inspecting schools in England, August 2015. Priručnik za inspekciju 2015. OFSTED (izdanje iz septembra 2015) za potrebe Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta obrazovanja.

Saradnja sa medijima

Ostvarena je saradnja sa TV kućama : TV Vijesti, TV Crna Gora, TV Prva i TV Atlas. Predstavnicima Zavoda su prezentovali svoje aktivnosti u medijima u 2015. godini.

Saradnja sa NVO

Zavod za školstvo je u 2015. godini ostvario saradnju sa organizacijama i udruženjima iz nevladinog sektora:

- Centrom za monitoring i istraživanje (CeMI) na planu informisanja o izvršavanju obaveza Zavoda za školstvo u vezi sa aktivnostima iz Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja srednjeg stručnog obrazovanja u Crnoj Gori 2010-2014. godine;
- NVO "Civitas" kroz projekat „Kontroverzne teme u nastavi“ i „Nasilje u školi“;
- NVU "Staze" Projekat "Asistenti u nastavi";
- NVO SOS „Telefon za žene i djecu žrtve porodičnog nasilja“;
- NVO „UMSHCG“; NVO "Društvo matematičara i fizičara Crne Gore" kroz Projekat „Rad sa mladim matematičarima“ i „Olimpijada znanja“;
- NVO "REF" Projekat „Pismenost na kub“ (fokus na romske porodice); "Program pomoći za integraciju i povratak RE i drugih VRL-a koji žive u naselju Konik II faza, "Stipendijski fond i mentorstvo kao podrška srednjem i akademskom obrazovanju romske i egipćanske omladine u Crnoj Gori“;
- NVO Nansen dijalog centar Crna Gora (NDCCG): Program *Obrazovne institucije implementiraju obrazovanje za mir*-regionalna studijska posjeta nastavnika – školskih medijatora Novom Sadu i Bačkom Petrovcu;

- U organizaciji Pedagoškog centra Crne Gore, u junu je završena realizacija višenedjeljnog programa stručnog usavršavanja nadzornika „Izgradnja, podrška i razvoj Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta“.

Projekti

Projekat “Pripremni vrtić za romsku i egipćansku djecu”

Ministarstvo prosvjete i Zavod za školstvo u saradnji sa predškolskim ustanovama realizovali su projekat “Pripremni vrtić za romsku i egipćansku djecu” u Podgorici, Nikšiću, Bijelom Polju, Beranama, Baru, Ulcinju, Tivtu i Herceg Novom.

Pripremni vrtići za 119 djece romske i egipćanske populacije (djeca koja do tada nijesu bila obuhvaćena ni jednim vidom formalnog obrazovanja, a stekli su zakonsko pravo za upis u školu) realizovani su u periodu od 16. do 27. juna 2015. godine. Cilj je bio podsticanje jezičkih znanja i vještina komunikacije, povećanje stepena socijalizacije među djecom u cilju pripreme za redovno školovanje.

Projekat „Studentski volonterizam – od segregacije do kvalitetne integracije romskih učenika/učenica”

Ministarstvo prosvjete Crne Gore, Zavod za školstvo i Fond za obrazovanje roma (REF) realizovali su projekat: „Studentski volonterizam – od segregacije do kvalitetne integracije romskih učenika/učenica”. Realizacija projekta je počela 2011. godine s ciljem zatvaranja segregisane škole na Koniku – Kamp II (područna OŠ „Božidar Vuković Podgoričanin”).

Zavod za školstvo je u okviru svojih redovnih aktivnosti pratio rad i uspjeh ove populacije tokom cijele školske godine i u okviru tih aktivnost formirana je i grupa za monitoring i prevenciju napuštanja školovanja. Takođe, tokom 2015. godine sprovode se i različiti dodatni programi obuka stručnog usavršavanja za nastavnike/nastavnice koji su akreditovani, a kao i ostale aktivnosti, pažljivo razvijeni, sa istim ciljem - omogućavanjem pristupa obrazovnim pravima romske i egipćanske djece koja žive u kampu na Koniku.

Projekat „Stipendiranje i mentorska podrška za studente i učenike srednjih škola romske i egipćanske nacionalnosti u Crnoj Gori“

Fond za obrazovanje Roma (REF), Zavod za školstvo (ZZŠ) i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava (MLMP), sprovode i realizuju projekat „Stipendiranje i mentorska podrška za studente i učenike srednjih škola romske i egipćanske nacionalnosti u Crnoj Gori.“ Cilj Projekta je da unaprijedi akademski učinak i stepen prelaska romskih i egipćanskih učenika/učenica na srednješkolsko i akademsko obrazovanje i da se održi stopa uspješnog završetka školovanja romskih i egipćanskih učenika/učenica koji pohađaju srednje škole i fakultete putem obezbjeđivanja stipendija, mentorskih usluga u okviru škole i uspostavljanjem efikasnog sistema informisanja i monitoringa. U kalendarskoj 2015. godini realizovane su brojne aktivnosti od kojih spominjemo samo najznačajnije: mapiranje učenika ovih populacija u srednjim školama, izrada baze podataka radi praćenja napredovanja učenika, pravljenje dosijea učenika, analiza praćenja i ocjena nastavnika - mentora o napredovanju učenika, pravljenje izvještaja (mjesečno, kvartalno,

polugodišnje i godišnje) o napredovanju učenika i sprovođenje kampanje o podizanju svijesti pripadnika romske i egipatske populacije o važnosti nastavka obrazovanja sa učenicima završnog razreda osnovne škole.

Projekat „Regionalna podrška inkluzivnom obrazovanju“ (IPA 2012 SE)

Završen je Projekat „Regionalna podrška inkluzivnom obrazovanju“ (IPA 2012 SE) u 7 škola: JU OŠ „Vuk Karadžić“, Podgorica, JU OŠ „Mustafa Pećanin“, Rožaje, JU OŠ „Mileva Lajović Lalatović“, Nikšić, Srednja stručna škola „Sergije Stanić“, Podgorica, Srednja mješovita škola „Ivan Goran Kovačić“, Herceg Novi, Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“, Plav, Gimnaziji „Tanasije Pejatović“, Pljevlja. Još pet škola je dodatno uključeno u Projekat i njihovi predstavnici su prošli obuke orijentisane ka razvoju školskih inkluzivnih akcionih planova: JU OŠ „Sutjeska“, Podgorica, JU OŠ „Luka Simonović“, Nikšić, JU OŠ „Pavle Žižić“, Bijelo Polje, JU OŠ „Orjenski bataljon“, Herceg Novi, JU Gimnazija „Slobodan Škerović“, Podgorica.

Projekat „Indeksom do inkluzivne kulture u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori“

Projekat „Indeksom do inkluzivne kulture u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori“ omogućice djeci razvojna i obrazovna postignuća u okviru stimulativne i prijateljske atmosfere. Projekat je podržan od strane Save the Children. Indeksi inkluzivnosti predviđeni ovim Projektom realizovani su u 9 obrazovno-vaspitnih ustanova sa 225 djece uključene u ovu aktivnost u toku 2015. godine.

Projekat „Čas istorije u Prijestonici: Cetinje - jedna priča“

Projekat „Cetinje - jedna priča“ je obuhvatio je sve osnovne škole i učenike sedmog razreda. Program je u potpunosti ispunio očekivanja učenika i nastavnika. Posebnost Projekta je što su učenici bili u prilici da obilaskom značajnih kulturno-istorijskih znamenitosti na Cetinju, Lovćenu i Rijeci Crnojevića prošire svoje znanje o istoriji, tradiciji i kulturnom nasljeđu Crne Gore. Trodnevni besplatni program uspješno je realizovan u toku 2015. godine.

Podaci o broju učenika i nastavnika koji su učestvovali u projektu:

- 16. mart - 26. april 2015. godine (generacija školska 2014/2015)
Ukupan broj učenika (razrednih starješina) 1.718
- 14. septembar – 27. decembar 2015 (generacija školska 2015/2016)
Ukupan broj učenika (razrednih starješina) 5.695
Ukupno 7.413 učenika i nastavnika koji su pratili učenike.

Tokom 2015. godine Zavod za školstvo je izvršio dvije eksterne evaluacije projekta.

Na kraju školske 2014/2015. godine na Cetinju je upriličena konferencija za medije na kojoj su sumirani rezultati Projekta i najavljen nastavak istog u sljedećoj godini.

Projekat Ljetnja škola „Crna Gora, moja postojbina“

Ljetnja škola „Crna Gora, moja postojbina“ namijenjena djeci crnogorskih iseljenika, u organizaciji Zavoda za školstvo i Uprave za dijasporu, održana je po deveti put na Ivanovim koritima u periodu od 20. do 30. jula 2015. godine.

Škola je realizovana na Ivanovim koritima u odmaralištu „Lovćen – Bečići“. Cilj škole je da djeca na zabavan način, kroz obrazovne radionice crnogorskog jezika i književnosti, istorije, geografije, kulturne baštine, muzičke i likovne umjetnosti, kao i kroz sportske aktivnosti, viteške i druge društvene igre, upoznaju svoju postojbinu. U okviru škole organizovani su izleti na Cetinje i Rijeku Crnojevića.

Školu je ove godine pohađalo 60 polaznika, uzrasta 9-15 godina iz 8 zemalja: Srbije, Albanije, Turske, Bosne i Hercegovine, Italije, Belgije, Njemačke i Engleske.

Projekat „Kako učenicima pomoći da uspješno stvaraju usmene i pisane, umjetničke i neumjetničke tekstove“

Ovaj Projekat predstavlja doprinos razvoju funkcionalne i u okviru nje čitalačke pismenosti i razvoj kulture usmenog i pisanog izražavanja. U izvještajnom periodu realizovana su dva radna sastanka (Bijelo Polje i Bar) za nastavnike uključene u projekat na kojima su dogovoreni naredni koraci i aktivnosti u okviru projekta. Promovisana je zbirka učeničkih priča „Šaputanja“ (JU OŠ „Radojica Perović“, Podgorica) i autorska knjiga „Jedinstveni Putnik“ učenice Jelene Popović (JU OŠ „Srbija“, Bar), koje su nastale u okviru ovog Projekta.

U okviru edicije Naša škola, a na inicijativu nastavnika uključenih u projekat i uz podršku stručnog tima, urađena je i objavljena zbirka tekstova o stvaralaštvu Branka Ćopića, kao i prijedlozi načina interpretacije Ćopićevog djela zastupljenog u programu za crnogorski jezik i književnost. Publikacijom pod nazivom „Sunce u cvrčku“, obilježili smo 100 godina od piščevog rođenja.

Projekat „Informaciona i medijska pismenost – strategija i edukacija“

Ovaj Projekat predstavlja UNESCO program participacije 2014-2015. Nosioc projekta bila je Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“, a partneri u njegovoj realizaciji Ministarstvo kulture Crne Gore, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije i Zavod za školstvo. U prvoj polovini godine održane su pripremne radionice za buduće trenere, formirana radna grupa za izradu dokumenta Polazne osnove za izradu strategije razvoja informacione i medijske pismenosti kroz mrežu biblioteka (2016-2020. U periodu od septembra do decembra 2015. godine, održano 10 lokalnih radionica sa 171 polaznikom. Radionice su vodili školski bibliotekari i bibliotekari iz gradskih biblioteka (14), a većinom su realizovane u školskim bibliotekama. To je prvi put da se školskim bibliotekarima nudi edukacija u okviru akreditovanih programa obuke namijenjenih prije svega bibliotekarima, ali relevantnih i za predmetne nastavnike. Radionice su realizovane u Podgorici, Pljevljima, Cetinju (dvije), Nikšiću, Baru, Herceg Novom, Beranama, Kotoru i Mojkovcu.

Polazne osnove za izradu strategije razvoja informacione i medijske pismenosti kroz mrežu biblioteka (2016-2020) predstavljene su u Ministarstvu kulture na Cetinju, 23. decembra 2015. godine.

Projekat „Moje vrijednosti i vrline“

Projekat je koncipirao Zavod za školstvo, a realizaciju eksperimentalne faze tokom 2015. godine podržava UNICEF Crne Gore. Cilj je unapređenje vaspitne uloge škole, odnosno podsticanje socijalnih i emocionalnih kompetencija djece, čime se osnažuju i njihova akademska postignuća.

U toku 2015. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- akciono istraživanje vaspitne uloge škola (objavljen i prezentovan detaljan izvještaj, sa preporukama za unapređenje) – maj-jun 2015.
- dvije dvodnevne obuke za nastavnike, u saradnji sa Univerzitetom u Birminghamu-u, Engleska; obučeno 20 nastavnika koji rade sa učenicima IV i V razreda u 4 osnovne škole – jun- septembar;
- izrađena dva priručnika za realizaciju programa (Vodič kroz redovnu nastavu i Radionice za razvoj vrijednosti i vrlina) – jul-septembar;
- sprovedeno istraživanje o uticaju eksperimentalnog programa (prije/posle) na jačanje vaspitne uloge škole – septembar-decembar;
- obavljene pripreme za sveobuhvatnu evaluaciju početkom 2016. i za odluke o daljem razvoju Projekta.

Projekat KEPASS: Program za razmjenu znanja među srednjim školama u Jadranskoj regiji

Zavod za školstvo je realizovao trogodišnji projekat KEPASS u kojem je bilo uključeno 8 obrazovnih institucija iz 6 zemalja Jadranske regije. Ciljevi KEPASS projekta su integrisanje obrazovnih sistema u Jadranskoj regiji, podizanje nivoa srednjoškolskog obrazovanja i stvaranje uslova za veću mobilnost učenika.

Pored toga što omogućava uzajamno priznavanje srednjoškolskih programa i diploma, projekat doprinosi snažnom povezivanju obrazovnih institucija. Razmjena znanja i iskustava i jačanje konkurentnosti obrazovnih programa u Jadranskoj regiji predstavlja posebnu vrijednost projekta, budući da je u potpunosti usklađen sa Strateškim okvirom Evropa 2020.

Kako bi učestvovala u programu mobilnosti, škole su akreditovane tokom KEPASS projekta. Škole koje su nudile dodatnu vrijednost za učenike su ušle u proces akreditacije.

Učenicima između 17 i 18 godina se pružila mogućnost da pohađaju školu u drugoj državi Jadranske regije u toku I polugodišta III razreda. Tokom ova tri mjeseca učenici su izloženi uticajima različitih kultura, jezicima i programima što povećava njihovu fleksibilnost, unapređuje interkulturalne kompetencije, sposobnost za prevazilaženje etničkih predrasuda, sticanje novih vještina i učenje jezika i unapređivanje sposobnosti za rad na različitim tržištima rada. Program razmjene je obuhvatio 105 učenika iz 21 škole.

Direktori i nastavnici odabranih (pilot) škola su učestvovali na treninzima i radionicama. Nastavnici su takođe bili uključeni u izradu međunarodnih modula. Tokom Projekta je definisan sistem za procjenu kompetencija koje učenici stiču tokom programa mobilnosti kako bi se međusobno priznale diplome. Na kraju Projekta škole će dobiti akreditaciju u KEPASS sistemu. Kreiranje seta kompetencija koje će biti zajedničke za

Jadransku regiju umnogome će olakšati buduće razmjene učenika, kao i prohodnost na zajedničkom tržištu rada.

U program razmjene je uključeno 15 učenika iz Crne Gore iz tri srednje škole iz Crne Gore: Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ Danilovgrad, Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“ Plav i Gimnazija „Slobodan Škerović“ Podgorica. Učenici su proveli tri mjeseca u školama u Mostaru (BiH), Poreču (HR), Sežani (SLO) i Trstu (IT). Kao dio projektnih aktivnosti Koledž Ujedinjenog Svijeta iz Duina, Italija, je obezbijedio i stipendiju u punom iznosu za jednog učenika iz jedne od ove tri škole, pored redovnog dodjeljivanja stipendija zainteresovanim učenicima iz svih škola u Crnoj Gori.

Na konferenciji koja je organizovana u Rovinju 9. i 10. marta 2015. godine predstavljena su iskustva učenika, učesnika programa razmjene KEPASS koji su boravili u Istri kao i učenika iz istarskih škola koji su boravili u školama u Crnoj Gori, Bosni i Hercegovini i Italiji.

Projekat Strateško pilotiranje „Razvoj preduzetničkog društva na Zapadnom Balkanu i Turskoj – podrška Centru za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope (SEECCEL)“

Crnogorski obrazovni sistem u velikoj mjeri podržava razvijanje sistema cjeloživotnog učenja u kome preduzetništvo kao ključna kompetencija svakog pojedinca igra izuzetno važnu ulogu.

Značajnu podršku našim naporima predstavlja saradnja sa Regionalnim centrom za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope (SEECCEL).

U okviru realizacije projekta strateško pilotiranje „Razvoj preduzetničkog društva na Zapadnom Balkanu i Turskoj – podrška Centru za razvoj preduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne Evrope (SEECCEL)“ Zavod za školstvo, uz finansijsku i stručnu podršku SEECCEL, radi na razvijanju sistema cjeloživotnog preduzetničkog učenja gdje će se preduzetništvo uključiti kao ključna kompetencija kroz kompletan kurikulum.

Tokom 2015. realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Tim na nivou Zavoda za školstvo koji realizuje pilot projekat, organizovao je posjetu svim gimnazijama i osnovnim školama koje su uključene u Projekat;
- Tim je razvio tri modula programa obuke za nastavnike koji su akreditovani u Katalogu programa stručnog usavršavanja nastavnika. Od 13. do 24. januara realizovana su tri trodnevna seminar - Modul 2 za sve škole koje su bile uključene u Projekat;
- U junu je za sve škole organizovan jednodnevni seminar Modul 3. Tokom ovog modula razmatrane su sljedeće aktivnosti: godišnje planiranje, pripreme za nastavu, vannastavne aktivnosti, saradnja sa lokalnom zajednicom, proces mentorstva. Seminaru je prisustvovalo 20 nastavnika iz osnovnih škola i gimnazija.

Saglasno Akcionom planu za implementaciju, Zavod za školstvo je nastavio sa kontinuiranom podrškom školama koje su uključene u SEECCEL projekat. Nastavljena je on-line komunikacija kroz redovne konsultacije putem Skype-a. Savjetnica u Zavodu za školstvo je obišla JU OŠ „Luka Simonović“ i JU OŠ „Milija Nikčević“ iz Nikšića i obavila konsultacije sa timovima koji su uključeni u Projekat. Tokom ovog obilaska posjećeni su i časovi nastavnika koji su implementirali ishode preduzetničkog učenja kroz redovnu nastavu. Upriličena je i posjeta Gimnaziji u Nikšiću. Tokom ove posjete predstavnicima

Zavoda za školstvo je detaljno analizirala pripreme nastavnika, obavila konsultacije sa pojedinim nastavnicima iz tima i prisustvovala implementaciji ishoda učenja na časovima matematike. Tom prilikom je u JU OŠ “Milija Nikčević” organizovan okrugli sto za predstavnike svih škola koje su bile uključene u Projekat.

Istim povodom organizovan je Treći školski sajam knjiga u JU OŠ “Luka Simonović” u Nikšiću.

U ovom periodu su posjećene i JU OŠ “Oktoih” i JU OŠ “Sutjeska” iz Podgorice, kao i Gimnazija u Danilovgradu. U JU OŠ “Oktoih” posjećen je čas medijacija kojem su prisustvovali i učenici 6. razreda JU OŠ “Sutjeska”. Aktivnosti su se odvijale u JU OŠ „Njegoš“ u Kotoru, kao i Gimnaziji u Kotoru.

U okviru projekta objavljena je publikacija Preduzetničko učenje kao ključna kompetencija ISCED 3.

Zavod za školstvo kontinuirano obavlja saradnju sa svim školama iz SEECEL projekta, postavlja na sajt sve primjere dobre prakse, kao i primjere priprema za nastavu.

Strategije

Realizacija Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori (2015-2020)

U skladu sa Akcionim planom Strategije razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori (2015-2020), Zavod je sredinom 2015. godine formirao 14 komisija koje realizuju brojne zadatke poštujući i usklađujući predviđenu dinamiku po kvartalima u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i ostalim akterima uključenim u realizaciju Strategije.

Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana Strategije inkluzivnog obrazovanja za 2015. godinu

- Priprema i distribucija razvojno-edukativnih materijala za rano učenje;
- Obuka kadra u predškolskim ustanovama za podršku u ranom učenju i razvoju;
- Promovisanje usmjeravanja, kreiranje i distribuiranje informativnog materijala za profesionalce i roditelje djece;
- Razvoj uputstva za ujednačen rad komisija za usmjeravanje, uključujući komunikaciju sa izabranim pedijatrima, centrima za socijalni rad, izvođenje obuka shodno potrebama;
- Obuka za kompletan kadar na svim nivoima obrazovanja i vaspitanja za pripremu i sprovođenje IROP-a;
- Razvoj Individualnog tranzicionog plana – prelaz iz osnovne u srednju školu;
- Savjetovanja i obuke školskog kadra, izrada vodiča za razvoj školske inkluzivne politike (uprava, saradnici, nastavnici);
- Izrada i primjena Plana podrške resursnih centara školama;
- Standardizovanje i normiranje podrške asistenata učeniku u nastavi;
- Obuka i savjetovanje školskog kadra za organizovanje, koordinaciju i praćenje rada asistenata;
- Razvoj modela angažovanja asistenata učeniku u nastavi;
- Definisanje indikatora kvaliteta u inoviranoj Metodologiji eksterne evaluacije obrazovno-vaspitnih ustanova koji ukazuju na inkluzivnost škole.

Realizacija aktivnosti iz Akcionog plana Strategije za razvoj i podršku darovitim učenicima (2015 – 2019)

U Crnoj Gori je prvi put urađena strateški dokument za podršku i razvoj darovitih učenika. Rad na realizaciji Strategije započet je u 2015. godini i nastaviće se kontinuirano do 2019. godine.

SEKTOR ZA NASTAVU

Odsjek za kontinuirani profesionalni razvoj

Tokom 2015. godine realizovan je 51 program obuke kroz 68 seminara namijenjenih vaspitačima, nastavnicima u osnovnim školama, gimnazijama i nastavnicima opšteobrazovne grupe predmeta u srednjim stručnim školama. Ukupan broj polaznika na seminarima bio je 1.944. Zavod vodi redovnu evidenciju o realizovanim programima obuke, broju učesnika i broju seminara.

Teme i ciljne grupe programa obuke određene su na osnovu analize izvještaja Odsjeka za utvrđivanje kvaliteta za posljednje dvije godine, anketa za nastavnike, istraživanja realizovanih u prethodnom periodu, analize ciljeva profesionalnog razvoja u ličnim planovima nastavnika, zahtjevima škola, preporukama Vlade Crne Gore, kao i procjenom zastupljenosti obukom određene populacije nastavnika u prethodnim godinama.

Zavod za školstvo nastoji da obezbijedi dovoljan broj programa obuke za sve nastavnike, za petogodišnji period. Koordinator za profesionalni razvoj u školama prate obavještenja o seminarima na sajtu Zavoda i blagovremeno prijavljuju nastavnike iz svojih škola. Uputstvo o prijavljivanju poslato je svim školama.

Tokom 2015. godine za 20 direktora obrazovno-vaspitnih ustanova realizovan je i Program obuke za direktore vaspitno-obrazovnih institucija. Program obuke realizuje se kontinuirano, tokom godine, kroz šest dvodnevni seminara na već utvrđene teme.

U organizaciji drugih institucija tokom 2015. godine realizovano je 83 akreditovana seminara koje su naručili pojedinci ili škole. Seminare je pohađao 1541 nastavnik. Teme seminara su bile: inkluzija, podrška talentovanim i darovitim, upotreba ICT-a u nastavi, ocjenjivanje, nastavne metode, planiranje, preduzetničko učenje, učešće roditelja u životu škole i neprihvatljivo ponašanje učenika, pripremanje za čas i ocjenjivanje, aktivno orijentisana nastava, rad odjeljenjskog starješine, ICT u nastavi i dr.

Seminari Savjeta Evrope

Pestaloci program (Pestalozzi Programme)

U organizaciji Savjeta Evrope u okviru Pestaloci programa, nastavnici su pohađali sljedeće programe obuke:

- Učiti i živjeti principe i vrijednosti programa Pestaloci;
- U JU OŠ „Jugoslavija“, Bar - Sport i vrijednosti i principi Savjeta Evrope;
- OŠ „Orjenski bataljon“, Bijela - Ljetnja škola Pestaloci;

- OŠ „Vuko Jovović“, Danilovgrad - Strategije i resursi za sprečavanje govora mržnje na Internetu.

Ljetnja akademija *Ljudska prava u akciji* u organizaciji Zavoda za školstvo, Savjeta Evrope i Evropskim Vergelend centrum iz Norveške za zemlje Jugoistočne Evrope održana je četvrti put na Cetinju u periodu od 19. do 27. juna 2015. godine. Na Akademiji su učestvovali timovi iz 13 zemalja regiona koje čine direktor škole, nastavnik Građanskog vaspitanja/obrazovanja i predstavnik roditelja ili nevladinog sektora.

Ciljevi Akademije su bolje razumijevanje osnovnih principa obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava, analiziranje različitih situacija u školi i lokalnoj zajednici u kontekstu poštovanja ljudskih prava, uočavanje problema i načina na koji se oni mogu riješiti i, na kraju, kreiranje akcionog plana za svaku školu kako da u praksi primjeni znanja i vještine stečene u toku Akademije.

Akademiju su vodili priznati stručnjaci iz oblasti obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava koje je Savjet Evrope odabrao putem javnog konkursa.

Interaktivna obuka – program za trenere

U izvještajnom periodu realizovana su dva programa obuke za nastavnike različitih struka osnovne i srednje škole, kao i za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Pored nastavnika iz škola i vrtića, u radu drugog seminara učestvovali su predstavnici obrazovnih institucija.

Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2015/2016. godinu

Konkurs za izbor programa stručnog usavršavanja objavljen je u skladu sa Pravilnikom i formirana Komisija za procjenu programa. Prispjeli programi analizirani su i procjenjivani, te predloženi Nacionalnom savjetu i Ministarstvu prosvjete na potvrđivanje. Nacionalni savjet je prihvatio sve predložene programe, ukupno 268.

Savjetovanja iz oblasti vanrednih situacija

U saradnji Zavoda za školstvo i Direktorata za vanredne situacije realizovana su tri savjetovanja na kojima su bili prisutni direktori 84 osnovne škole. Savjetovanja su realizovana u decembru mjesecu u Beranama, Budvi i Podgorici.

Savjetovanja iz oblasti inkluzije

Realizovana su savjetovanja za osnovne i srednje škole, ukupno 23 u Podgorici, Baru, Kolašinu, Mojkovcu, Herceg Novom, Cetinju, Nikšiću i Tivtu, koja su se odnosila na izradu IROP-a i prilagođavanje nastave i korišćenje pomagala i ciljane metodologije u radu učenicima s posebnim obrazovnim potrebama, tranzicione aktivnosti, komunikaciju s roditeljima i sl.

Savjetovanja o profesionalnom razvoju

Za osnovne škole i vrtiće organizovano je pet PRNŠ/V savjetovanja u sjevernoj regiji (Mojkovcu, Andrijevići, Rožajama i Bijelom Polju), na sljedeće teme: nacionalni koordinatori za profesionalni razvoj, izmjene u dinamici izrade plana za PRNŠ/V, Pravilnik o bližim uslovima, načinu i postupku izdavanja i obnavljanja dozvole za rad nastavnika, direktoru i pomoćniku direktora obrazovno vaspitne ustanove i preporuke za unapređenje sistema PRNŠ/V – SWOT analiza.

Za PRNŠ/V koordinateure u gimnazijama i mješovitim srednjim stručnim školama realizovana su dva savjetovanja.

Na savjetovanjima su predstavljeni PRNŠ planovi, kao i izvještaji o realizovanim aktivnostima profesionalnog razvoja nastavnika u prethodnom periodu, posebno primjeri dobre prakse. Takođe, razgovaralo se o mogućim unapređenjima ove oblasti života i rada škole. Jedna od tema savjetovanja je bila i sprovođenje strategije za srednje opšte obrazovanje.

Rad sa mobilnim službama

Zavod za školstvo vrši koordinaciju sa radom mobilne službe u cilju postizanja što boljih rezultata na polju obrazovanja kada je riječ o učenicima s posebnim obrazovnim potrebama. Mobilnu službu čini 21 član (specijalni edukatori i rehabilitatori resursnih centara i škola s posebnim odjeljenjima) raspoređeni u četiri regije (sjeverna, primorska, podgorička i nikšićka) koji su realizovali 1948 polusatnih aktivnosti u 39 škola i predškolskih ustanova sa 173 učenika.

Odsjek za utvrđivanje kvaliteta

U izvještajnom periodu realizovan redovan nadzor u 11 obrazovno-vaspitnih ustanova i to: 7 osnovnih škola, 1 srednjoj stručnoj školi i 2 resursna centra. Takođe **realizovan je vanredan nadzor** u JU OŠ "Radomir Mitrović" Berane. Provjera sprovedenih aktivnosti Akcionog plana obrazovno-vaspitne ustanove nakon preporuka Nadzorne službe realizovana je u svim ustanovama obrazovnog sistema, osim onih koje su imale redovan nadzor, u periodu od maja do septembra 2015. godine. Broj ustanova u kojima je ostvaren uvid je 247, i to: domovi učenika (5), gimnazija (12), obrazovnih centara (2), osnovnih škola (149), predškolskih ustanova (27), resursnih centara (1), srednjih mješovitih škola (9), srednjih stručnih škola (19), umjetničkih škola (15). Timovi prosvjetnih nadzornika su utvrdili da 7 obrazovnih ustanova nije sačinilo akcione planove i to: JPU „Irena Radović“ Danilovgrad, JU OŠ „Drago Milović“ Tivat, JU OŠ „Radojica Perović“ Podgorica, JU OŠ „Vlado Milić“ Podgorica, JU OŠ „Vuk Knežević“ Žabljak, JU Srednja stručna škola Cetinje, JU Umjetnička škola osnovnog, srednjeg muzičkog i baletskog obrazovanja „Vasa Pavić“ Podgorica.

U cilju unapređivanja kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada Zavod za školstvo nastavio je rad na izradi inovirane Metodologije eksterne evaluacije kroz analizu i reviziju standarda i indikatora u sedam ključnih oblasti.

Uporedo je pripreman novi Priručnik za eksternu evaluaciju škola i instrumenti: upitnici, protokoli i drugi obrasci kao i Interna pravila i postupci unutrašnjeg osiguranja kvaliteta za sprovođenje eksterne evaluacije.

Profesionalno usavršavanje nadzornika realizovano je u okviru trodnevne konferencije „Kvalitetno obrazovanje-unapređenje sistema za osiguranje,, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, UNICEF-om i Britanskim savjetom.

SLUŽBA ZA OPŠTE POSLOVE I FINANSIJE

U izvještajnom periodu izdato je 242 rješenja o imenovanju tima nadzornika, 2052 rješenje o izdavanju licence sa licencama i 18 uvjerenja po zahtjevu.

U istom periodu sproveli su proceduru 16 postupaka javnih nabavki, 4 postupka po zahtjevu za slobodan pristup informacijama i izvršili popis imovine, 53 ostala spisa (odgovori, dopisi)i izdali 520 rješenja o imenovanju predstavnika Zavoda u komisiji za polaganje stručnih ispita.

Pripremani su pojedinačni akti o ostvarivanju prava iz radnog odnosa zaposlenih i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za školstvo.

NACIONALNI SAVJET ZA OBRAZOVANJE

U 2015. godini održano je šest sjednica Nacionalnog savjeta za obrazovanje.

Usvojeni su sljedeći dokumenti/akta/udžbenici:

- Godišnji Izvještaj o utvrđivanju kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama;
- Dopune liste potencijalnih recenzenata za udžbenike i nastavna sredstva u osnovnom i srednjem obrazovanju;
- Liste potencijalnih recenzenata za udžbenike i nastavna sredstva na standardizovanom romskom jeziku;
- Udžbenici i nastavna sredstva:
 - a) Ekonomika i organizacija trgovinskih preduzeća - udžbenik za I i II razred srednjih stručnih škola;
 - b) Tehnika prodaje - udžbenik za I i II razred srednjih stručnih škola;
 - c) Priručnik za socijalno emotivni razvoj djece za vaspitače “Ko je izliječio slončića”;
 - d) Crnogorski jezik kao nematernji 3 - udžbenik, radna sveska, priručnik za nastavnike i CD za treći razred osnovne škole;
 - e) Crnogorski jezik kao nematernji 5 - udžbenik, radna sveska, priručnik za nastavnike i CD za peti razred osnovne škole;
 - f) Likovna kultura 5 - udžbenik za peti razred osnovne škole;
 - g) Matematika 5 - udžbenik i zbirka zadataka za peti razred osnovne škole;
 - h) Matematika 7 - udžbenik i zbirka zadataka za sedmi razred osnovne škole;
 - i) Matematika 8 - udžbenik i zbirka zadataka za osmi razred osnovne škole;
 - j) Matematika 9 - udžbenik i zbirka zadataka za deveti razred osnovne škole;
 - k) Istorija 6 - udžbenik za šesti razred osnovne škole;
 - l) Električne instalacije i osvjetljenja za drugi razred srednjih stručnih škola;
 - m) Abetare - bukvar na albanskom jeziku;

- Program rane intervencije za djecu s neurorazvojnim rizikom i djecu s poremećajima iz spektra autizma do 5 godina;
- Program rane intervencije za djecu s neurorazvojnim rizikom i djecu sa smetnjama u mentalnom razvoju do 6 godina;
- Predmetni programi za osnovno muzičko obrazovanje:
 - a) Harfa - II -IX razred
 - b) Solfeđo - IV -IX razred
- Obrazovni program srednje vjerske škole “Medresa”.
- Programi obrazovanja odraslih:
 - a) Program obrazovanja zaposlenih u vaspitno-obrazovnim ustanovama o postupanju, prevenciji i zaštiti djece i mladih od nasilja u porodici SOS telefona za žene i djecu žrtve nasilja Podgorica;
 - b) Program obrazovanja za razvoj kulturne svijesti i izražavanja putem filma i vizuelnih medija;
 - c) Program obrazovanja za inovativni pristup tima za kreiranje tretmana hiporehabilitacije u radu sa djecom i mladima sa smetnjama u razvoju;
 - d) Program obrazovanja za inovativni pristup u radu sa djecom i mladima sa smetnjama u razvoju – Saradnik/Saradnica hiporehabilitacije;
 - e) Program obrazovanja za inovativni pristup u radu sa djecom i mladima sa smetnjama u razvoju – Voditelj/Voditeljica hiporehabilitacije;
 - f) Program obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Čuvar/Čuvarka;
 - g) Program obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Tjelohranitelj/Tjelohraniteljka;
 - h) Programa obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Pratilac/Pratilja vrijednosti;
 - i) Program obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Zaštitar/Zaštitarka tehničar/tehničarka;
 - j) Program obrazovanja za osposobljavanje vozača za vozila kojima se prevoze opasne materije;
 - k) Program obrazovanja za osposobljavanje lica koje učestvuje u utovaru i istovaru opasnih materija;
 - l) Program obrazovanja za osposobljavanje savjetnika za bezbjednost u prevozu opasnih materija u drumskom i željezničkom saobraćaju;
 - m) Program obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Rukovalac/Rukovateljka viljuškarom;
 - n) Programa obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Manevrista/Manevristkinja u željezničkom saobraćaju;
 - o) Program obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Rukovalac/Rukovateljka manevre u željezničkom saobraćaju;
 - p) Program obrazovanja za osposobljavanje za sticanje stručne kvalifikacije Saobraćajno-transportni magacioner/Saobraćajno-transportna magacionerka;
- Ispitni katalozi za sticanje stručnih kvalifikacija:
 - a) Čuvar/Čuvarka;
 - b) Tjelohranitelj/Tjelohraniteljka;
 - c) Pratilac/Pratilja vrijednosti;

- d) Zaštitar/Zaštitarka tehničar/tehničarka;
- e) Rukovalac/Rukovateljka viljuškarom;
- f) Manevrista/Manevristkinja u željezničkom saobraćaju;
- g) Rukovalac/Rukovateljka manevre u željezničkom saobraćaju;
- h) Saobraćajno-transportni magacioner/Saobraćajno transportna magacionerka;
- i) Vozovođa;
- Mišljenja za upotrebu časopisa u osnovnim školama:
 - a) „Šiki miki - Školice“, „Školarka 2 i 3“, „Školarac 3 i 4“ za upotrebu u osnovnim školama (izdavač: Nova škola plus);
 - b) “Kolo” (izdavač: IP Kolo);
 - c) “Đače”, “Igra slova” i ”Petica” (izdavač :Naša škola pet plus);
 - d) “Biseri” i “Cvrčak” (izdavač: “Obodsko slovo”);
- Program „Obrazovanje za održivi razvoj“, u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina);
- Individualni razvojno-obrazovno plan za učenike s posebnim obrazovnim potrebama;
- Individualno tranzicioni plan za prelazak učenika s posebnim obrazovnim potrebama iz osnovne u srednju školu;
- Uputstvo “Podjela odgovornosti i postupanje u cilju prevencije i u slučajevima pojave nasilja” za vaspitno-obrazovne ustanove;
- Prilagođene predmetne programe za djecu sa kombinovanim smetnjama (oštećenja sluha i mentalne smetnje) za srednje obrazovanje u JU Resursni centar za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora - Kotor:
 - a) Engleski jezik i književnost;
 - b) Crnogorski, srpski, bosanski i hrvatski jezik i književnost;
 - c) Matematika;
 - d) Građansko vaspitanje;
 - e) Fizičko vaspitanje;
 - f) Geografija;
 - g) Slušne i govorne vježbe;
 - h) Higijena;
- Priručnik za nastavnike “Metode prenošenja znanja o trgovini ljudima/djecom u osnovnim i srednjim školama”;
- Nastavne planove za III stepen obrazovnih programa Frizer, Operater u pripremi štampe, automehaničar, Kuvar i Prodavac u JU Resursni centar za školovanje i rehabilitaciju lica sa poremećajima sluha i govora - Kotor;
- Program za vannastavne aktivnosti u osnovnoj školi “Svi na skije - Čarobna zima”;
- Program obrazovanja odraslih za osobe sa oštećenim vidom:
 - a) Program obrazovanja - Osnovi radijskog novinarstva kao šansa za uspješnu društvenu integraciju osoba sa oštećenim vidom;
 - b) Program obrazovanja osoba oštećenog vida za primjenu programa reprodukcije audio sadržaja – Sounde forge, Adobe audition i Winamp;
 - c) Program obrazovanja osoba oštećenog vida za sticanje osnovnih znanja i vještina za rad na računaru.
- Izvještaj sa manifestacije “XIV Dani obrazovanja i učenja odraslih”;

- Katalog programa stručnog usavršavanja nastavnika za školsku 2015/2016. godinu;
- Razmatranje i odobravanje priručnika za vaspitače “Poštovanje različitosti i izgradnja mira sa malom djecom”;
- Program Preduzetničko učenje u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju;
- Vodič (metodološko uputstvo) za preduzetničko učenje za nastavnike u gimnazijama i srednjim stručnim školama;
- Prijedloge opštih djelova obrazovnih programa (nastavnih planova) za odjeljenja filološke i sportske gimnazije;
- Standarde za odobravanje časopisa (periodičnih publikacija) u vaspitno obrazovnim ustanovama;
- Obrazovni program Viši gastronom;
- Program razvijanja mentalnih potencijala: pažnje, memorije i koncentracije.

Prilog 1

Tabela 1: Realizovani programi obuke, broj učesnika i broj seminara u organizaciji Zavoda za školstvo (januar-jun 2015)

Program obuke	Broj učesnika	Broj seminara
Kreativno rješavanje konflikata u učionici	35	1
Istraživački metod u razrednoj nastavi	30	1
Preduzetničko učenje	26	1
PISA projekat – čitalačka pismenost	87	3
Borba protiv diskriminacije u fizičkom vaspitanju i sportu	19	1
Osnovni koncepti nastavnog programa Građansko vaspitanje	28	1
Upotreba medija u demokratskom društvu	28	1
Upotreba edukativnih igrica u nastavi biologije	34	1
Metode učenja i podučavanja u službi kreativne nastave	35	1
Podrška talentovanim i darovitim učenicima	30	1
Izrada test zadataka u nastavi jezika i književnosti	32	1
Obrazovanjem protiv predrasuda	35	1
Matematika i prirodne nauke i preduzetništvo	30	1
Radost učenja izazov podučavanja	29	1
Inkvajeri metod u nastavi hemije	27	1
Zdravstveno-higijenski i antropološki aspekti realizacije nastave fizičkog vaspitanja u osnovnoj i srednjoj školi	37	1
Inkluzivno obrazovanje: Vrtić po mjeri djeteta	32	1
Komunikacijske vještine u nastavi	36	1
Razvoj kritičkog mišljenja	60	2
Istraživački metod (IBSE) u nastavi fizike u osnovnim školama	30	1
Djelatnost mobilne službe u Resursnom centru	30	1
Planiranje u nastavi	30	1
Metode rada u nastavi Građanskog vaspitanja	33	1
Građansko vaspitanje – medijska pismenost	28	1
Savjetodavna i stručna pomoć nastavnicima u redovnim školama i roditeljima u radu sa djecom sa senzornim smetnjama – autizmom	28	1
Integrisanje principa rodne ravnopravnosti u obrazovnim institucijama u Crnoj Gori	27	1
Karte i nove kartografske tehnologije	26	1
Kooperativno učenje u cilju ostvarivanja pozitivne	31	1

konstruktivne klime u školi		
Problematično ponašanje	32	1
Ocjenjivanje u nastavi matematike	32	1
Interaktivna obuka – program za trenere	34	2
Testovi u nastavi – oblik provjere znanja i priprema za nacionalno testiranje i eksternu provjeru znanja	31	1
Nastava crnogorskog-srpskog, bosanskog, hrvatskog jezika i književnosti u I ciklusu	23	1
Put stvaraoca ili kako stvarati tekst	16	1
Metode u radu i didaktičke posebnosti učenika sa motoričkim smetnjama	33	1
Unapređenje kompetencija nastavnika – korišćenje resursa u nastavi	73	3
Uloga stručnih saradnika u prevenciji zanemarivanja i zlostavljanja djece	36	2
Razvoj kritičkog mišljenja kod djece predškolskog i ranog školskog uzrasta	33	1
PISA testiranje – rješavanje i pisanje matematičkih zadataka	87	3
Crnogorski jezik u nastavi	23	1
Inovacije u nastavi engleskog jezika	103	3
Savremeni interdisciplinarni pristup nastavi, upotreba metodologije podržane modernim nastavnim alatima (hemija)	33	1
Popularizacija matematike u školama	35	1
Savremeni koncepti iz oblasti ekologije i zaštite životne sredine (biologija, hemija, geografija)	28	1
Organizacija rada u kombinovanom odjeljenju	33	1
Planiranje u nastavi	42	1
Utvrdjivanje i unapređivanje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada u školi	43	2
Ekskurzije i izleti u nastavi prirode i društva	34	1
Zdravi stilovi života u osnovnoj i srednjoj školi	34	1
Unapređenje kompetencija nastavnika u srednjem opštem obrazovanju	141	6
Tehnike za unapređenje učenja u nastavi matematike	32	1
UKUPNO	1944	68

Tabela 2: Program obuke za direktore vaspitno-obrazovnih institucija (januar-decembar 2015)¹

Modul	Broj učesnika	Broj seminara
Zakonodavstvo i administracija	20	1
Planiranje, programiranje, organizovanje i praćenje rada vaspitno-obrazovne ustanove	17	1
Nastava i učenje	19	1
Obezbjeđivanje kvaliteta rada škole	18	1
Upravljanje ljudskim resursima	19	1
Saradnja direktora sa roditeljima, školskim odborom, lokalnom i širom zajednicom	19	1
UKUPNO	20	6

¹ Ista grupa učesnika pohađa program obuke za rukovodioce vaspitno-obrazovnih ustanova.

CRNA GORA
UPRAVA ZA MLADE I SPORT

**Izveštaj o radu Uprave za mlade i sport
za 2015. godinu**

Podgorica, februar 2016. godine

Uprava za mlade i sport (UMS) vrši poslove iz svoje nadležnosti u skladu sa članom 28 stav 1 tačka 5 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list Crne Gore”, br. 05/12, 25/12, 44/12, 61/12, 20/13, 17/14 i 06/15).

SEKTOR SPORTA

U 2015. godini donijeta je:

1. Uredba o kriterijumima za utvrđivanje visine naknada i premija za ostvarene sportske rezultate („Sl. list Crne Gore”, br. 53/15);
2. Pravilnik o bližim uslovima i načinu sticanja statusa vrhunski sportista („Sl. list Crne Gore”, br. 31/15);
3. Pravilnik o načinu vođenja registra sportskih organizacija, postupku registracije i brisanju iz registra („Sl. list Crne Gore”, br. 3 6/15);
4. Pravilnik o uslovima za obavljanje zdravstvenih pregleda sportista („Sl. list Crne Gore”, br. 53/15);
5. Pravilnik o uslovima za obavljanje zdravstvenih pregleda sportista („Sl. list Crne Gore”, broj 53/15);
6. Pravilnik o bližim uslovima, načinu, postupku i kriterijumima za dodjelu sredstava sportskim subjektima i kontrolu nad realizacijom programa („Sl. list Crne Gore”, broj 16/14).

U 2015. godini raspisan je Konkurs za sufinansiranje programa sportskih subjekata shodno Zakonu o sportu. Od pristiglih 435 prijava Komisija je odobrila 232 sportska subjekta za sufinansiranje. Za ove namjene opredijeljeno je 2.622.000,00 eura.

Uprava je nastavila sa radom na upisu sportskih subjekata u Registar sportskih organizacija po osnovu zahtjeva. U 2015. godini donijeto je 156 rješenja o upisu sportskih subjekata u Registar. Izdato je 36 potvrda o upisu u Registar sportskih subjekata.

Međunarodna saradnja u oblasti sporta

Predstavnici Uprave učestvovali su:

- na konferenciji „Žene u sportu“ predstavljajući Preporuku Komiteta ministara Savjeta Evrope o rodnoj ravnopravnosti u sportu;
- na konferenciji „Promocija i sprovođenje Konvencije o borbi protiv manipulacija u sport“;
- predstavnik Uprave, kao član Izvršnog odbora EPAS učestvovao je na sastanku IO Savjeta Evrope EPAS;
- na konferenciji u organizaciji UN „Vladavina prava i sprečavanje kriminala“;

- na konferenciji „Stvaranje bezbjednog okruženja za nesmetano sportsko sazrijevanje sportista“;
- na GB EPAS Savjeta Evrope;
- na „FITS“ forumu;
- na naučnoj konferenciji „Play the Game 2015“ predstavljajući Analizu stanja i funkcionisanja sportskog pokreta u Crnoj Gori;
- na političkoj konferenciji Savjeta Evrope „Tolerancija i različitost u sistemu Fizičkog vaspitanja“.

U izvještajnom periodu potpisan je Memorandum o saradnji sa Republikom Hrvatskom u oblasti sporta.

Uprava ima svog predstavnika u Komitetu za program Evropske komisije ERASMUS+. Sa ciljem dodatnog upoznavanja sportskog pokreta za navedeni program, izrađen je priručnik „ERASMUS + program / pozicija Crne Gore u oblasti sporta. U sklopu programskih mogućnosti, predstavnik Uprave je učestvovao na sastanku ERASMUS+ komiteta.

Preporuke za unapređenje

- jasno definisati sportske djelatnosti;
- prepoznati sve subjekte u sistemu sporta i bliže urediti njihova prava i obaveze;
- preciznije odrediti prioritete narednim strateškim dokumentom;
- pristupiti procesu depolitizacije sporta;
- uspostaviti adekvatnu organizacionu strukturu činilaca u sistemu sporta;
- zaokružiti sistem sporta (Centar za sportsku dijagnostiku);
- razgraničiti privredne od neprofitne djelatnosti u oblasti sporta;
- primijeniti jedan od EU modela finansiranja potreba u sportu;
- urediti oblast stručnog osposobljavanja/usavršavanja kadrova u sportu;
- osnovati objedinjenu Nacionalnu agenciju za integritet u sportu;
- razvoj i unapređenje školskog sporta.

Sektor finansija

U 2015. godini Uprava je imala 1.737 naloga za plaćanje. Ukupno je isplaćeno 6.935.324, 34 eura po osnovu naloga. Savezima u klubovima je uplaćeno 6.044.764, 62 eura. Naknade za vrhunske sportiste i invalidnine uredno isplaćene u iznosu 552.343,00 eura.

Opšti poslovi

Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za mlade i sport usvojen je Zaključkom Vlade broj 08-3088 od 29. januara 2016. godine.

Sektor mladih

U junu 2015. godine Vlada je usvojila prijedlog Zakona o mladima, koji je trenutno u skupštinskoj proceduri.

U izvještajnom periodu održana je konferencija „Mladi - priotitet Crne Gore“, koju je organizovala Uprava za mlade i sport u partenrstvu sa Sistemom UN u Crnoj Gori. Cilj ove konferencije je bilo predstavljanje procesa izade nove Nacionalne strategije za mlade.

Međunarodna saradnja - Mladi

Uprava za mlade i sport ima predstavnika u „CDEJ-u“, tijelu Savjeta Evrope koje čine predstavnici institucija koje se bave pitanjima mladih u zemljama članicama Savjeta Evrope.

Uprava ima i korespodenta u Evropskom centru znanja za omladinsku politiku (EKCY) kojim koordiniše Partnerski program Evropske komisije i Savjeta Evrope, a čija je uloga da izvještava o izmjenama u omladinskoj politici u matičnoj zemlji.

Uprava za mlade i sport je koordinator kampanje Suzbijanje govora mržnje na internetu kroz nacionalni komitet u Crnoj Gori. Kampanja se bavi promocijom onlajn ljudskih prava i kreiranjem bezbjednijeg interneta za sve. U 2015. godini preveden je Priručnik za suzbijanje govora mržnje na internetu, namijenjen za obuku nastavnika i ostalih edukatora i otvoren je “NO HATE UGAO” u JU Gimnazija “Stojan Cerović” u Nikšiću.

Na Bečkom samitu, 27. avgusta 2015. godine premijeri Republike Srbije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Crne Gore potpisali su zajedničku deklaraciju o osnivanju Regionalne kancelarije za saradnju mladih Zapadnog Balkana, u cilju jačanja saradnje u regionu. U julu 2015. godine predstavnici zemalja su učestvovali u studijskim posjetama Parizu, Berlinu i Beču u organizaciji Francusko-Njemačke kancelarije.

U 2015. godini nastavljena je saradnja sa UN sistemom u CG i dogovoreno je da naredne tri godine Uprava i UNICEF zajednički rade na osnivanju Inovation Lab. Nastavljena je kampanja „Sebi želim“ u okviru koje se priprema druga faza saradnje UN-a sa Upravom za mlade i sport; održane su 3 radionice za mlade i informisani mladih ljudi o mogućnostima na internet strani.

Saradnja na lokalnom nivou

Uprava za mlade i sport nastavila je saradnju sa lokalnim samoupravama koje su odgovorne za razvoj omladinske politike i osiguravaju uslove za njeno sprovođenje. U 2015. godini otvoren je Omladinski klub u Beranama koji je još jedan u nizu omladinskih klubova u Crnoj Gori. U 2015. godini otpočelo je renoviranje prostorija Omladinskog centra u Podgorici, koji će biti otvoren krajem marta 2016. godine.